

Mellékletek

1. Interjú a nyárádszeredai adventista lelkésszel, Amota Lóránttal

- Az volt az első kerületem [Brassó és környéke], ahol szolgáltam lelkipásztorként, ez a második kerület, és Isten kegyelméből ez a hivatás, amit választottam, ez egy gyerekkori cél volt, álom volt, amit sikerült megvalósítani. Abban dolgozom igazából, ami egy álom volt, egy cél volt, és egy olyan foglalkozás, amiben nem unatkozom, és nem fáradok bele. Ezért lehet mindig nagy célokat kitűzni, sokat vállalni, mert igazából a hobbim, a munkám, hogy éljek egy ilyen modernebb kifejezéssel.
- *Adventista családban születtél?*
- Igen, igen, adventista.
- *Tehát a háttér, az már adott volt.*
- Hát a háttér, az, hogyha egészen vissza akarok menni, nagyszüleim voltak azok, akik az advent hitet elfogadták, fiatal korukban, édesapám részéről és édesanyám részéről is. Ez azt jelenti, hogy 17-18-20 éves korukban édesapám részéről, édesanyám részéről csak az édesanyja ebben a korban, és az édesapja majd később keresztelkedett meg. Szüleim már az adventista közösségben nőttek fel, ők is választották ezt a hitet, ugyanúgy, ahogy a nagyszüleim valamikor, és én is mindannak ellenére, hogy ebben a közösségben nőttem fel, és a hitéletét gyakoroltam, nyilván én is a magam során felnőtt koromban választottam ezt a hitet. Igen, tehát a háttér... az már... az már az adventista családból van.
- *Egyébként maga az adventista egyház sem működik olyan rég óta. Erről mit kell tudni pontosan?*
- Hát attól függ, hogy milyen viszonylatban beszélünk róla. Mint... világszéles viszonylatban az adventista egyház... nem olyan mélyre nyúló gyökerei vannak, mint esetleg a nagy történelmi egyházaknak, viszont nem is annyira új. Talán itt, hogyha történelmi szempontból egy néhány dolgot megemlíthetnék... ha ezeket kérdezted... William Miller volt az, aki Amerikában valamikor 1816-ban komolyabban elkezdte tanulmányozni az ígét, és felfedezte onnan azt, hogy az Úr Jézus második eljövetele mennyire közel van. Ezeket a tanulmányait mind jobban és jobban... kitisztította maga előtt. Kitisztultak előtte ezek a tanítások, és ezeket prédikálni is kezdte, hirdetni is kezdte. És 1831-től igehirdetések alkalmával egy mozgalmat indított el. Ő ugye... millerita mozgalomnak nevezzük ezt a mozgalmat, amit ő elindított. Igazából baptista lelkészként végezte az ő tanulmányait, és baptista lelkész lett belőle, de nem tartozott a baptista egyházhoz, mivel ő ezzel a mozgalmával, amivel azt hirdette, hogy az Úr Jézus el fog jönni, az egyházakból, az akkori egyházakból embereket toborzott. Igazából advent váróknak nevezték azokat, akik várták az Úr Jézus második eljövetelét, és 1844-re három időpontot is egymás után tűztek ki, miután egyik a másik után nem valósult meg, tehát nem jött el az Úr Jézus. És... ebből a csalódásból, mert egy csalódásnak nevezzük, mivel az ígét csak nem tudta olyan jól, tisztán értelmezni, ahogy ő azt gondolta, ebből a csalódásból, akik megmaradtak, igazából ők a mi elődeink. Ők a mi úttörőink az advent hitben. 1844 után azok, akik megmaradtak, és tovább tanulmányozták az ígét, és rádöbbenek arra, hogy egy olyan próféciát fejtettek meg részben helytelenül, ami arról szólt, hogy az Úr Jézus az ő szolgálatában egy olyan munkát kezdett el, amit ők úgy értelmeztek, hogy az ő második eljövetele lesz. De igazából... ő a mennyekben, a mennyei templomban egy vizsgálati ítéletet kezdett el, és ítélezik az emberek felett mai napig, az ő eljöveteléig. És eszerint leszünk megítélve az örök életre vagy az örök kárhozatra. Ezután azok, akik megmaradtak a csalódás után, ezek voltak azok

a személyek, akik az adventi hitet elkezdték, és megemlítenék egy-két nevet. James White, aki aztán feleségül vette Ellen Harmont, akinek az Isten kijelentések által közölt igazságokat, és a gyökereink az 1840-es évekre nyúlnak vissza. Amerikában történt ez a mozgalom, ami gyakorlatilag szépen formálódott, alakult, ez a mozgalom. 1850 és '60 között több konferenciát megszerveztek, s 1861-ben úgymond hivatalosodott az egyház, és akkortól kezdve mint hivatalos egyház kezdett el működni. Tehát... nem túl régiek a gyökerek, viszont azért már elég rég történtek.

- *Hogyha egy-két szóval kellene jellemezni ezt az adventista egyházat... Ilyeneket szoktak ugye mondani a nem történelmi egyházakra, hogy hitközösség vagy kiségyház vagy... mozgalom vagy ébredési mozgalom. Ezek közül melyiket illesztenéd az adventista egyházra? Vagy ugye szokták azt is elég... mi pejoratívnak érezzük, azt, hogy szekta, ezekről mit tudnál mondani? Melyiket lehetne az adventista egyházra használni?*
- Igazából, ha a történelmi egyházakat is vizsgáljuk, valamikor réges-rég, az alakulásuk legelején ők is egy mozgalom voltak. Igaz, ha a történelmi egyházról, magáról beszélünk, akkor az Úr Jézus volt az, aki ezt a mozgalmat elindította. A tanítványok továbbvitték, és aztán a további személyek, akik az egyházvezetők voltak, ez egy... mozgalom voltak, lelkesedtek. Egy felfedezés volt az, amit ők... ők egy... mozgalomként állandóan megújítottak, gyakorlatilag is, és ismeretileg is. Ebben elmélyültek. A probléma az, hogy ha egy idő után ez a hitmélyítés és ez a mozgalom nem növekszik, hanem stagnál, akkor ez lebénul, megáll, és az egyház már nem tud úgy növekedni, ahogy abban az időszakában. Ezért valamikor minden egyház az ő első periódusában egy mozgalom volt, és igazából azok az igazi egyházak, amelyek jelen pillanatban is mozgalomként élnek meg hitéletüket. Ez azt jelenti, hogy az, amit tanítanak és hisznek, az egy valóság, és gyakorlatba is ültetik. Ez vonzza az embereket. Mai napig az élő hit gyakorlata, az... az... az adott közösségben.... közösséget megerősíti, és többen csatlakoznak hozzá. Ha az adventi közösségre gondolok, abból kiindulva, hogy nem olyan túl régi a fennállása, még mindig el tudom mondani, és hiszem azt, hogy egy mozgalom. Azonban az utóbbi néhány tíz évben egyre inkább észrevehető az, hogy küzdeni kell azért, hogy megmaradjunk mozgalomként. Nyilván ebben a mozgalomban benne van az is, hogy ez egy hitközösség is. Mert egy hitközösség. De igazából ez egy mozgalom, egy reform történt egy... egy közösségben, és ezt a reformot próbáljuk újra és újra újjáéleszteni, megtartani, és hiszem azt, hogy mozgalomként tudunk megmaradni. Pozitív értelemben. Éspedig mozgalomként, akik megélik az ő hitüket. Nyilván minél inkább ragaszkodsz az ígéhez, és minél inkább gyakorlod a hit másságát olyan értelemben, hogy egyeseknek az egy furcsaságnak tűnik, sőt az ige az őszinte hívőket is, akik valójában hisznek Krisztus szavaiban, bolondoknak nevezi, és azt mondja, hogy hát ti bolondok lesztek a világ szemében... Nyilván, hogy azok, akik nem értik meg ezt a hitéletet, ezt a mozgalmat, ezt a reformot, szektának is nevezhetik. A szekta önmagában egy olyan kifejezés, ami megbélyegzi azt a csoportosulást, azt a közösséget, amelyek gyakorolnak egy szokást vagy egy hitet. Én nem nevezném az adventista közösséget egy szektának, mivel nem egy zárt csoport, amibe nem lehet belépni, vagy... olyan titkos dolgok történnek, amik... nem lehet ezekről beszélni vagy nem lehet nyilvánosságra hozni. Én azt mondanám, hogy az advent közösség egy mozgalom, és egy fejlődő mozgalom, és hiszem, hogy ezt meg tudjuk őrizni.
- *És akkor gondolom, ez a szeredai adventista egyházra vagy közösségre is érvényes szerinted. Arról tudsz-e valamit, hogy Nyárádszeredában mióta működik adventista egyház. Vagy mióta vannak adventisták. Nyilván te nemrég kerültél ide, de talán vannak erről információid.*
- Sikertől informálódnom, amióta itt vagyok egy néhány alapvető kérdésben. És tényleg a nyárádszeredai gyülekezet és a nyárádszeredai közösségek is bizonyítják azt, hogy az advent

hit egy mozgalom, és azok, akik csatlakoznak, ehhez a mozgalomhoz csatlakoznak, és ez növekszik. Mert Istennek országa növekszik, és ilyen értelemben ez a mozgalom is növekszik. Érdekes az, hogy Nyárádszereda környékén indult el ez a mozgalom. Torboszlót és Magyaróst tudnám itt megemlíteni, ahol a legrégebbi időkre emlékeznek vissza, hogy ott az advent hitet elfogadták és gyakorolták. Ez az 1900-as évek köré tehető, vagy talán már az elé, erről nincsenek pontos információim. Annyit viszont lehet tudni, hogy akkor, amikor Magyaróson engedélyt kértek a gyülekezet alapításához és hivatalosításához, mert ugye az advent közösség az állam által elismert egyházközösség, és ez hivatalosan működik a román államban is, éppen ezért mondhatom nyugodt szívvel, hogy nem egy szekta. Tehát nem egy olyan közösség, ami engedély nélkül működik, és amit az állam ne ismerne el. A magyarói közösség Nyárádszeredához és Nyárádszeredába jött engedélyért, mert Nyárádszeredából irányította a járásbíró azokat a dolgokat minden Nyárad-menti közösségben, faluban, amikre engedélyt kellett adni. És Nyárádszeredában Istennek kegyelméből és az ő gondviseléséből 1927-ben, amikor engedélyt kértek a magyarói adventista gyülekezet megalapításához és hivatalosításához, csak úgy adtak engedélyt, hogyha Nyárádszeredában is egy adventista gyülekezetet létesít az a közösség, a magyarói közösség. Ez egy érdekesség az én számomra, és azt is elmondhatom, hogy ritkaság, mert általában megszületik a közösség, egy néhányan találkoznak, ígét tanulmányoznak, és utána kérik, igénylik a helyi vezetőségtől a hivatalosítást. Ebben az esetben csak Isten gondviselésének köszönhetően, és gondoskodásának, a járásbíró jónak látta, hogy a hitéletet, az Istenhez való ragaszkodást ebben a minőségben is, és ebben az értelemben is Nyárádszeredában gyakorlatban ültessék. És éppen ezért először az advent közösség először papíron született meg tagság nélkül Nyárádszeredában, és idővel aztán tagjai is lettek. 1929-ben volt az első keresztség. Információim szerint Molnárnénak hívták azt az asszonyt, aki megkeresztelkedett. Házaknál gyűltek, megvolt az engedély, de az épületet még nem volt, aki megvásárolja. Ez is a későbbiekben sikerült. 1940 körülre 20 és 30 közé tehető a tagsága az advent közösségnek, megalakult az énekkar is. És '49-ben, 1949-ben vásároltak egy kis telket, a város... hát akkor még... községben, és 1951-ben sikerült az épületet... hát megtatarozni, felújítani, és Istennek szentelni imádatra. 1951-re tehető tehát épület szempontjából, és a már meglévő közösség szempontjából a nyárádszeredai községben az adventizmus működése és elindulása. Beszélhetünk itt még, 1960-ban megalakult a pengetős zenekar, 1971-ben a fúvós zenekar, tehát egy mozgalomról van szó. Mert akik ehhez az egyházhoz csatlakoznak, és megértik küldetésüket, tenni akarnak Isten ügyéért valamit, és úgy, ahogy azt tudják. Ha zenei téren, ha prózai téren, ugye újabban a Verses Hétvégét is itt szervezik meg Nyárádszeredában. Tehát valami itt mindig történik, mert tényleg egy mozgalomról van szó. Talán ennyit a nyárádszeredai advent közösség indulásáról, fejlődéséről.

- *Az előbbiekben a létrejövés pillanatát talán abban ragadtad meg, hogy Molnárné megkeresztelkedett. A keresztség, az... egy elég fontos dolog, sőt talán a legfontosabb dolog, ami az egyházhoz való tartozást illeti. Számodra, mint magánember számára, nem feltétlenül, mint lelkész számára, mit jelent a keresztség?*
- A keresztség egy... gyermekkoromban, visszagondolok, hogy nagyon fontos... dolog volt, és mai napig az... Korai célom volt már megkeresztelkedni, és az egyházhoz tartozni. Megértettem azt, hogy a keresztség által kifejezem nyilvánosság előtt az Istenhez való tartozásomat: tehát a hitéletet komolyan veszem. Komolyan veszem Istent, és nem csak játszani akarok azzal, amit gondolok Istenről s a hit gyakorlásáról, hanem úgy, ahogy a Biblia mondja, én azt gyakorolni akarom, mert az Úr Jézus így hagyta meg. És ezért gyakoroljuk a keresztséget, és minden egyházban a keresztséget valamilyen formában gyakorolják, és ez egy csatlakozási forma az egyházhoz, a gyülekezetekhez, a

közösségekhez. Számomra a keresztség egy nagyon szép élmény volt, viszont el tudom azt mondani, hogy a keresztség, az... az én esetemben, ... és nyilván azért minden esetben a legnagyobb hangsúlyt... a formának ad helyet, mert önmagában a keresztség nem hoz változást az ember életében. A keresztség kifejezi azt a változást, ami már megtörtént. Vannak esetek, és ez a jó eset, amikor a keresztség kifejezi azt, ami megtörtént az ember életében, azt a változást és azt óhajt. Vannak esetek, amikor a keresztség után történik meg ez a változás. Tehát... az ember felfedezi azt, hogy tennie kell valamit, és csatlakoznia kell Istenhez, egy közösséghez, és utána történik meg életében a megtérés. És ez az a küzdelem, amit igazából minden fiatal megél az advent közösségben, mert a keresztség alkalmával nem érzi esetleg azt a nagy változást, ami egy másik ember életében esetleg meglenne, hogy milyen sok mindenről le kellett mondjon ahhoz, hogy Istent el tudja fogadni, és ehhez a gyülekezethez csatlakozzon, mert ő ebben a hitközösségben nőtt fel. Ezeket a tanításokat gyerekkorától fogva elsajátította, ezért számára nincs meg ez a különleges változás. Számomra a keresztség, az egy nagyon szép emlék volt, amire most is szépen, tehát nagyon nagy örömmel emlékszem vissza. Egy remek esemény. Viszont nem hozott önmagában az az esemény változást. A tudatban nagyon fontos volt. Tudni azt, hogy én eldöntöttem, hogy csatlakozom Istenhez, viszont a változást, az már előtte, döntés szempontjából... ez már megtörtént, megvalósult.

- *Mit gondolsz, miben tér el az adventista keresztség a... esetleg a történelmi egyházak vagy más kisegyházakhoz képest? Mik azok mozzanatok vagy részletek, amelyek magában az eseményben, mint szokásformában eltérnek, és nyilván miért?*
- Említettük azt, hogy a történelmi egyházak is valamikor egy mozgalomként indultak el. És minél régebbi egy egyház, annál nehezebb tudja megőrizni ezt a fejlődését, hogy mozgalomként élje meg a hitéletet. Ez azt jelenti, hogy amikor mozgalomként éled meg Krisztusnak beszédeit, tanításait, akkor érdekel, hogy az mit mond. Amikor nem jellemez már mozgalomként ez a hitfejlődés, az azt jelenti, hogy benne vagyok, gyakorlom, de nem igazán érdekel már alapjaiban az, hogy miről is szól ez az egész. És ilyenkor történik meg az, hogy olyan változások történhetnek és olyan... eltérések az ígétől, amikre az emberek nem figyelnek fel. Nálunk a gyülekezetben, az advent közösségben, a keresztség, az úgy történik, ahogy az Úr Jézus esetében is történt, ahogy az apostolok gyakorolták, és ahogy a történelmi egyház – és itt a történelmi egyház alatt, ugye, én a katolikus egyházra gondolok – az első századokban egészen a X-XII. századig ezeket gyakorolták. Hogy történt rég a keresztség Jézus idejében? Úgy olvassuk az ígéből, hogy János olyan helyen keresztelt, ahol sok volt a víz. Mert a Jézus idejében a keresztség, az az alámerítéses keresztség volt. Tehát a Jordán vizében mindenki, aki meg akart keresztelkedni, alámerítéssel keresztelték meg ezeket a személyeket. A tanítványok is ezt gyakorolták. A bizonyítékok mai napig megtalálhatóak az első századokból fennálló templomokból, gyülekezetekből, amik a katolikus közösséghez tartoztak, és tartoznak mai napig, ahol keresztelő medencék vannak. S ezek a keresztelő medencék akkorák, hogy két-három ember is bele tud menni, bele tud állni, amit feltöltöttek vízzel, és alámerítették, víz alá engedték, és így keresztelték meg a... a... személyt. Nyilván ennek megvan a biblikus magyarázata és a tanítás, hogy miért kell ezt így tenni, és Pál apostol erről beszél az ő leveleiben, és beszélnek az evangéliumok erről. A modern világban a történelmi egyházak a keresztséget leegyszerűsítették, megkönnyebbitették. Tehát kétféleképpen könnyebbitették ezt meg. Az egyik dolog az, hogy nem alámerítéses keresztséggel keresztelnek, hanem vízhintéssel, és nem felnőtt korban, hanem csecsemőkorban. Nálunk, az adventista közösségben ezt úgy gyakoroljuk, ahogy a Biblia tanítja, és hisszük, hogy ez a helyes. És ezért említettem, hogy amíg mozgalomként működünk, addig fontos számunkra az ige, hogy mit mond az ige. Amikor az egyházban a tanítások... a tanítások nem kapnak olyan érvényt, ami... ami egy

mozgalomban tud kiérvényesülni, és a tagoknak már nem számít az, hogy mit tanítanak az egyházvezetők, akkor bármit el tudnak fogadni. Már pedig a Biblia tanítása a keresztséggel kapcsolatosan a felnőttkeresztség, az alámerítkezés keresztsége.

- *Mit gondolsz, hogy az adventista keresztség részleteinek, magának a szokásnak a részleteinek milyen fontossága van? Gondolok itt arra, hogy milyen kell legyen a ruha, hogy például a nőknél, ugye, kendő szokott lenni, legalábbis Szeredában? Milyenek azok a szövegek, amik elhangzanak, legyen az vers, prédikáció... énekszámnak a szövege? Vagy teszem azt, az imák, hogy hogy zajlanak le... ezek miért fontosak? Ezek az apróságok, vagy amik apróságnak tűnnek?*
- Két dolgot megemlíteni: az egyik a forma, és a másik a lényeg. Egy egyházban a kettő együtt halad. Azért tartozunk egy egyházhoz, hogy a lényeget, azt a lényeget, amivel Krisztus megajándékozott bennünket, és amit megélünk, és amit gyakorlunk, formába ültessük. Ez ceremóniát jelent egyféleképpen, de gyakorlatot jelent a hétköznapiakban is. Éppen ezért maga a keresztség és a keresztséghez tartozó elemek: a felkészítés a keresztségre, a vizsga a keresztség előtt, tehát bizonyosságot tenni arról, hogy én megkeresztelkedek egy hitre, és tudom, hogy ez a hit mit jelent és mit alapszik, megjelenés a keresztség alkalmával, az öltözet, a költemények, a kóruszámok, az igék, mindezek biztosítanak egy formát. A lényeg a szívben történik meg. És hogyha az ember elfogadja az Úr Jézust, akkor mindezek a formák széppé teszik ezt az alkalmat. Ezért van a hitoktatás, amikor elsajátítja az egyén azokat a tanításokat, amikre alapszik az a hit, amit elfogad, és amin keresztül fogja tudni aztán, hogy hogyan gyakorolja az ő hitéletét. Másodsorban ott van a keresztelendő ruha, amit említettél. Az általában fehér szokott lenni, de nem mindig. Van, ahol vörös ruhába öltöznék a keresztelendők. Tehát itt egy jelképről van szó, és egy jelképnek szeretnénk hangsúlyt adni. Mivel fehérbe öltöznék, ők arról tesznek bizonyosságok, hogy ők megtisztultak belül is, és az ők lelkükben Krisztust választották, és ez egy lelki tisztaságot hoz magával. Olyan... más helyeket bordó vagy vörös színű ruhába öltöznék, ez azt jelenti, hogy Jézus Krisztus vére az, amely lemossa a bűnöket. Ezek jelképek, amelyek széppé teszik az alkalmat, és emlékeztetessé. Az ige általában arról szokott szólni, hogy mennyire fontos ez a pillanat az ember életében, mennyire fontos tudatosan is kiállni Isten ügye mellett, és önmagunk életében is bizonyosságot tenni erről. És nyilván a keresztségi alkalom egy bizonyosság az emberek előtt, hogy én elfogadtam az advent hitet, elfogadtam az a hitet, ami a Biblián alapszik, és úgy, ahogy a Biblia tanítja. Ugyanakkor megerősítésként szolgál, bátorításként, mert a keresztség után, miután az ördög is látja, hogy mennyire komolyan vesszük a hitet, és mindenkinek elmondjuk, nyilvánosságra hozzuk, és formailag is egy ilyen szép alkalommal teszünk bizonyosságot hitünkéről, több kísértés fog érni bennünket. A keresztség alkalmával az igék megerősítik, bátorítják a keresztelendőket arra nézve, hogy a jövőben is ki tudjanak állni amellet a hit mellett, amit elfogadtak. A kórus szolgálata és az énekek is mind arról a tisztaságról, a megújult életről szólnak, énekelnek, ami végbement az ember életében.
- *El tudnád mondani esetleg néhány mondatban azt, hogy hogy szokott zajlani egy keresztség, amit te bonyolítasz le? Vagy, hogy hogy képzeled ezt el.*
- Konkrétan a keresztségre gondolsz, vagy beleértve... a keresztség előtti időszakra is?
- *Igen, igen, akár az az előtti időszakot is beleértve.*
- Tehát van egy felkészülési időszak azok számára, akik szeretnék megkeresztelkedni, és szeretnék csatlakozni a gyülekezetéhez, az egyházhoz.
- *Ez fontos? Az előkészületi fázis?*
- Az advent közösségben nagyon fontos. Mivel komolyan vesszük a hitéletet. Az advent közösségben a hitélet gyakorlása nem abból áll, hogy egy évben kétszer-háromszor ellátogatunk a templomba a nagy ünnepek alkalmával, ami egy nagyon fontos dolog, és egy

nagyon szép dolog, és kell. De nem elég ennyi. És éppen ezért a hitoktatás alkalmával mindazokat az elveket és azt a 28 elvet, amelyet mi papírra fektettünk az igék alapján közöljük és megtanítjuk a... azokkal, akik a hitoktatásra járnak. Ők ezalatt az időszak alatt, ami 4-5 hónaptól egészen egy évig, másfél évig is eltarthat ez a hitoktatás, ha hetente egy alkalommal szoktunk találkozni. És ebben a periódusban érdekes módon, tehát megvan a vágy az egyén szívében, hogy szeretné elfogadni ezt a hitet, és gyakorolni úgy, ahogy a Biblia tanítja. És ez a vágy s az információ együtt azon a rövid féléven vagy éven keresztül, ami alatt az oktatásban részt vesz, változást hoz ennek az embernek az életébe. Mert a felkészítő óra nem csak azért van, hogy megtudjuk, hogy Isten mit vár el tőlünk, hanem be is bizonyítjuk, hogy mi megteesszük mindazt, amit Isten elvár tőlünk. És amikor ezeket a gyümölcsöket a gyülekezet látja... Mik ezek a gyümölcsök?! Az a változás, ami végbement egy ember életében, hogy már nem olyan durva, mint annak előtte, hogy szereti a felebarátját, hogy nem ... ellenséges a másikkal szemben, és sorolhatnánk azokat a... sajátos hitpontokat, amelyek jellemzik egyházunkat. Ezeket elfogadták ők, és gyakorolják, akkor a gyülekezet, a gyülekezet bizottsága, aki igazából leghamarabb kiértékeli az ismereteit és az odaállását, az odaszentelődését ennek a személynek, majd a gyülekezet is elfogadja vagy elutasítja a keresztelendőt a keresztség alkalmával. Általában azért azok, akik feliratkoznak a hitoktatásra, Isten lelke dolgozik bennük, és felkészülnek nemcsak információ tekintetében, hanem megváltozik az életük is, és így felkészülnek a keresztségre. Így ez egy nagyon fontos része. Ebben az időszakban történik a lényeg. Mi a lényeg? Hogy elfogadom az Úr Jézust, felfedezem azt, hogy az életben ez egy nagyon fontos dolog - Hozzá csatlakozni -, felfegyverkezek információ tekintetében az élet különböző küzdelmeire, mert a tapasztalat ezután jön. De én nem tudok kiállni hitéletemben, ha nem tudom, hogy mik az alapok, és mi mellett kell kiállni. Ezért nagyon nagy fontosságot adunk ezeknek az alkalmaknak. Elvárjuk azt, hogy azok, akik meg szeretnének keresztelkedni, a hitoktató órán mind részt vegyenek, és ott legyenek minden alkalommal. Ha mégis ez megtörténik, mert ugye a félév-év időszaka alatt... ez... betegség, utazás, bármi közbejöhet, akkor ezeket be kell pótolni... Mikor ez mind megtörténik, és a gyülekezet bizottsága is, és maga a gyülekezet alkalmasnak találja az egyént, hogy a közösséghez tartozzon, és a keresztség által a közösségbe belépjen, következik a keresztség.

- *Mi alapján találja a bizottság és a gyülekezet alkalmasnak a keresztelendőt a keresztségre?*
- Hát.... annak alapján, amit egy... kikérdezés, egy úgynevezett találkozás... A keresztelendő vagy a keresztelendők, attól függ, hogy hányan vannak, találkoznak a bizottsággal. Ez egy beszélgetés. Azért visszaemlékszem, akkor, amikor ez megtörtént, egy vizsgának fogtam fel, és aggódtam magamban, vajon minden kérdésre meg tudok-e válaszolni. Mert nagyon fontos az, hogy tudjuk, hogy mi... mit akarunk a mi hitéletünkben megvalósítani, és mi az, ami vezeti a mi hitéletünket. Éppen ezért ezen a beszélgetésen nagyjából minden hitpontot átbeszélünk a keresztelendőkkel, és azokban a kérdésekben, amikben még nem kaptak tiszta választ, kitisztázzuk és megmagyarázzuk. És ez az az alkalom, amikor a bizottság rádöbben arra, hogy tényleg a keresztelendők felkészültek információ tekintetében, de hozzáállás és óhaj tekintetében is. Tehát felvállalják ezt az életet, ezt a hitéletet. És a keresztség lesz az a nyilvános alkalom, amikor ezt közlik a társadalommal. Azokkal, akik jelen vannak a gyülekezetben és akik, eljöttek, előttük fel szeretnék ezt vállalni. A kikérdezés, ez a vizsgáztatás, hogy használjak egy ilyen érthető, de ugyanakkor egy kicsit túlzott szót, ez az az alkalom, amikor eldől, hogy kik azok, akik megkeresztelkednek. Ez mikor megtörtént, akkor következik egy időpontnak a kitűzése a keresztségre. Erre az alkalomra a keresztelendők elhívják szeretteiket is, ismerőseiket, mert az a lényeg, hogy mindenki megtudja, hogy én egy komoly döntést hoztam az én életemben. S miután ez

megtörténik, eljön az alkalom, mindenki szépen felöltözik, egyformán: vagy fehérbe, vagy bordóba, vagy vörösbe. Általában azért gyakorlottabb a fehér... köpenybe öltözni a nőknek, a férfiaknak is megvan a fehér ruhájuk, és ezzel az alkalommal egy szép programot tart a gyülekezet, énekszámok, költemények. Ha hozzátartozók vannak a gyülekezetben, általában őket is, vagy őket szoktuk megkérni helyzettől függően költeményre. Mert valahogy, hogyha ismered közelebbről a te rokonodnak az életét, és neki szavalsz, és lehet, hogy pont egy olyan költeményt választol ki, ami az ő életéről beszél, és ami tükrözi az életét jobban megérinti a keresztelendőt, és ez is nagy fontossággal bír. Az énekszámok is. És ezután következik általában az ige, amiben benne van a bátorítás, a megerősítés,... kihangsúlyozni, hogy mennyire komoly döntés ez, és amit vállalunk, azt... tartsunk ki mindvégig emellett, és ezután következik konkrétan a keresztség. Az előkészületeket a diakónia megtette, ez azt jelenti, hogy a medencébe vizet engedtek, ennek a hőmérséklete megfelelő, hogy... senkinek se legyen kellemetlen. Ez abban az esetben, ha a gyülekezetben történik a keresztség. Nem egy esetben... van például, történik meg, nem egy esetben történt az meg, hogy a folyóban történt a keresztség, vagy éppen a tengerben. Nem az én esetemben. Én még sem a folyóban, sem a tengerben nem kereszteltem, csak bent a gyülekezetben, a keresztelő medencében. Mind a kettőnek megvan az értéke és a szépsége. A lényeg az, hogy amikor vége van az istentiszteletnek, már az igehirdetésnek, akkor következik egy odaszentelődési ima, és az odaszentelődési ima alkalmával egyféle fogadalom is a gyülekezet előtt, amit megfogadnak a keresztelendők. Ez egy néhány szóban, ez a fogadalom összefoglalja az alapvető..., hitünknek az alapvető elveit, és bizonyosságot tesznek a gyülekezet előtt arról, hogy ők ezt elfogadták és gyakorolni akarják. Ezután következik az odaszentelődési ima, imádkozunk értük, hogy Isten megvalósítsa az ő életükben ezt. És akkor a lelkész bemegy a medencébe, bejön az első személy. Általában a... nőket, hölgyeket, asszonyokat szoktuk a sorrendben venni, a férfiak maradnak utólag, ha többen vannak. Van arra is esély, hogy férj feleség keresztkedik. Azt is meg lehet tenni, és volt erre már példa, hogy egyszerre kereszteltük meg őket, tehát a lelkész... hogyha egy kicsit bátrabb és... erősebb, akkor az alámerítés alkalmával felvállalja, hogy a kettőt egyszerre fogja át. Tehát férj-feleség egyszerre keresztkedett meg. Ez is egy nagyon szép alkalom... Ez előtt... van egy... áldáskérés, áldásmondás medencében, amikor elmondjuk azt, hogy „A te hited vallomása alapján megkeresztelünk az Atyának, a Fiúnak és a Szentléleknek nevében.” Elmenvén... tehát ezt a szöveget és ezt az áldást elmondjuk, mert az Úr Jézus így hagyta meg nekünk, hogy „Elmenvén azért tegyetek tanítványokká minden népeket, megkeresztelvén őket az Atyának, a Fiúnak és a Szentléleknek nevében”. Ezt tesszük meg, és ennek a... egyféleképpen egy része, csúcspontja látszik meg a keresztelés alkalmával. Azért mondom, hogy egy része, mert utána is foglalkozni kell a közösséggel és a megkeresztelt személyekkel.

- *Itt a medencében miért emeli fel a kezét a pap az áldáskéréskor? Vagy ez az áldáskérésnek a velejárója?*
- A jegye, a velejárója, a jegye, a jelzője, ami egy ószövetségi gyakorlat, amit az Újszövetségben is gyakoroltak. Ez azt jelenti, hogy áldást adsz Isten nevében. Nem is adsz áldást, bocsánat. Tehát Isten adja az áldást, de te vagy az, akin keresztül ez megtörténik, és részesíted az egyént ebben. Egyszerűen egy forma. Tehát ha éppenséggel nem emelném fel a kezemet, és anélkül keresztném meg, akkor is hivatalos lenne a keresztség. Ha éppenséggel nem fehér ruhába lenne öltözve a személy, hanem egy akármilyen ruhába, ha éppenséggel nem a keresztelőmedencében, hanem kint a folyó partján, és nincsen jelen csak két-három személy, akkor is érvényes a keresztség. Tehát megvan a forma. Fehér ruha, a gyülekezet, az ének, az ige, a kéz felemelése, magában a keresztség, amiben megtörténik. Vannak elemek, amelyek széppé teszik, hivatalosítják Isten előtt ezt a

cselekményt, ezt a cselekedetet. Ezt így gyakoroljuk, hogy a kezünket felemeljük, a lelkészek, és áldást kérünk a személyre, és azt mondjuk, hogy „a TE hited vallomása alapján”. Tehát a te felelősségedre, a te vállalkozásodra, a te óhajodra, Isten áldja meg a te döntésedet, „az Atyának, a Fiúnak és a Szentléleknek nevében”.

- *Akkor, ha a forma elég ahhoz, hogy hivatalos legyen egy keresztség, az sem fontos, hogy hányan keresztteljednek meg egyszerre? Mit lehet erről mondani? Hány személy az optimális?*
- Minél több. Ez... akkor jó, ha mindig több van eggyel. Tehát, ez egy öröm ez az alkalom. Bármennyien is keresztteljednének meg, ez lehetséges és meg lehet valósítani. Nyilván, hogyha több emberről van szó, akkor több lelkészre is van szükség, nagyobb helyre van szükség. Ott, ahol... az afrikai országok... Afrikára gondolok, és ott, amikor keresztségek történnek, van olyan, van olyan, hogy 15-20-30 lelkész is egyszerre kereszttelnek. És egyszerre mondják azt, hogy „a te hited vallomása alapján megkeresztellek”, egyszerre merítenek, mert lehet, hogy több 100-an vannak. És van erre példa, van erre példa, hogy ilyen is megtörténik. Azért általában itt, Romániában kevesebben szoktak keresztteljedni. A több, az jelenti a 25-30 személyt esetleg egyszerre, egy alkalommal. Bármennyien megkeresztelkedhetnek egyszerre. Itt egy formáról van szó, és ezért bárki csatlakozhat. Minél többen vagyunk, annak is megvan az öröme, és ha egy személy kereszttelkedik meg, annak is megvan a különlegessége.
- *Azt, hogy mikor van a keresztség napja, mi dönti el? Én úgy tudom, hogy Szeredában talán péntek este is volt már keresztség, de gyakoribb az, hogy szombat vagy vasárnap. Talán az elmúlt olyan 7-8 évben váltakozóan volt szombat-vasárnap a keresztség. Ez valamiben fontos-e vagy szokott az egyház erre hangsúlyt fektetni, hogy konkrétan mi legyen ez a dátum?*
- Nem létezik egyháziilag olyan, hogy egy nap, amikor abban az évben a keresztséget megszervezzük, hanem minden olyan alkalommal, amikor szükség van rá. Általában hétvégenként szoktuk megszervezni, mert a közösség, az advent közösség péntek estétől szombat estéig gyűl össze Istenimádat céljából, és általában a hétköznapiak elfoglaltak. Mindenki el van foglalva, dolgozik, ezért a hétvége a legalkalmasabb erre a... a keresztségre. Együtt döntenek el a kereszttelendőkkel a bizottság, hogy melyik alkalom lenne a legmegfelelőbb. Nincs egy szabály erre. Mindig, amikor legalább egy személy igényli a keresztséget, és ezt meg lehet valósítani. Általában hétvégén szoktuk ezt megtenni, de ha kedden történik meg... Volt olyan eset, hogy otthon történt meg a kádban, mert egy beteg személyről volt szó, súlyos betegről. Hétköznapi történt meg, otthon, tehát ez forma. A forma is fontos, minél szebb, annál jobb, de a lényeg az, hogy az egyén meg akar keresztteljedni, és tudja, hogy mire kereszttelkedik meg.
- *Én úgy tudom, hogy Szeredában - már mondtam az előbb is - a nők fején kendő van, amikor keresztteljednek. Ez miért fontos? Tudom, hogy nem mindenhol gyakori ez, de van esetleg ennek is valami magyarázata?*
- Ha gyakorlatilag nézzük, ha a gyakorlati oldalát nézzük, akkor, amikor a keresztség megtörténik a vízben, jó az, hogyha a haját, tehát hogy az asszonyoknak, a nőknek, ha nem is minden esetben, de általában nagyobb a hajuk nyilván, mint a férfiaknak. Ez jó, ha össze van fogva. Sokkal könnyebbé teszi a keresztséget, és kellemesebbé, alkalmasabbá a kereszttelendő számára, ha a gyakorlati oldalát nézzük. Teológiai szempontból az Újszövetségben feljegyzést találunk olyan kulturális gyakorlatra, szokásra, amikor az asszonyok fejkendőt használtak akkor, amikor Isten elé mentek a gyülekezetbe. De ezt nem tudjuk... bibliailag nincs általánosítva, nem tudjuk általánosítani. Mert hogyha ez így lenne, akkor az egész egyházban ezt gyakorolnánk, és egyféle kötelező gyakorlat lenne, szokás lenne. A keresztség alkalmával mindenféleképp azért ezt gyakoroljuk. Általában be szokták

kötni a fejüket a nők, ez igaz, de azt hiszem, hogy még van rá eset, hogy még ez elmarad. Lehet, hogy Nyárádszeredában ezt mindig így gyakorolták, de én tudok olyan esetet, amikor nem volt bekötve a nőnek a feje. És... talán bizonyításképpen épp a Facebookon nézzük meg, azért, hogy bizonyíték is legyen, és... azt mondja, hogy meg is mutatom. Egy fiatal lányról van szó... jó... csak tölts be a...

- *Ott, Brassóban is a fedett fej volt a szokás keresztség szempontjából, ahol Szereda előtt voltál?*
- Inkább az idősebbek, akik gyakorolják. Tehát ezt... ez igaz, hogy Vásárhely mellett, Keresztúron történt ez a keresztség, egy fiatal lányról volt szó. Nem volt bekötve a feje. És ha jól emlékszem, Brassóban is, amikor keresztség volt, egy édesanya és a lánya keresztkedtek. Az édesanyának be volt kötve a feje, a lányának nem volt bekötve a feje. Ez... nem feltétlenül azért, mert férjezett asszony volt az édesanya, egyszerűen így történt. Tehát bibliailag nincs egy szabály erre. Viszont van egy régi bibliai gyakorlat, amit amúgy alkalmazunk. Tehát megint itt arról van szó, hogy ha a forma nem minden szempontból egyforma minden alkalommal, ez nem azt jelenti, hogy a keresztség nem érvényes. Mert a keresztség, lényegében az a fontos, hogy történjen meg, és nyilván történjen meg a változás is a keresztelendő szívében.
- *Hát, hogyha már ilyen apróbb változásokról van szó, akkor megkérdezném, hogy a világ különböző pontjain nagyon sok helyen van adventista imaház, adventista egyház működik. Mindenhol a keresztség az, ami a felvétel szempontját illeti, ami a csatlakozáshoz fontos. Mennyire egységes a keresztség, az adventista keresztség a világ különböző pontjain?*
- Ha a kérdésed olyan irányba tevődik fel, hogy csak ilyen úton lehet keresztkedni az egyházba, ilyen úton lehet csatlakozni az egyházhoz, általános értelemben igen, tehát csak keresztség útján lehet az egyházhoz csatlakozni. Vannak olyan esetek, amik kivételt képeznek. Például, mivel nemcsak az advent közösség gyakorolja az alámerítéses keresztséget, hanem a baptista egyház is például, ha van egy olyan személy, aki a baptista egyházból szeretne csatlakozni az advent közösséghez, és ő már alámerítéses keresztséggel elfogadta az Úr Jézust, igaz, hogy egy másik közösséghez, és hogyha ő ragaszkodik ahhoz, hogy ő nem akar újból megkeresztelkedni, mert ő már egyszer megkeresztelkedett, és az Úr Jézusra, és az Úr Jézus nevében keresztkedett meg, átvehetjük őt újrakeresztelés nélkül. Mert ő már megkeresztelkedett. Általában azért a gyakorlat azt mutatja, hogy ezek a személyek mégis elfogadják, hogy újrakeresztelkedjenek az advent gyülekezetben, sőt volt olyan példa is, aki... akik az elején akarták, és azt... tehát nem akarták, és azt mondták, csatlakozni akarunk, de csak akkor, ha nem kell újra megkeresztelkedni, a bizottság beleegyezett, s mégis az utolsó percen úgy döntöttek, hogy "de, mégis megszeretnék keresztelkedni". Tehát mivel megtörtént az alámerítéses keresztség, és ő már a Jézusban való hitet elfogadta, de bizonyos szempontokból meggyőződött, hogy ezt a hitet ő még tisztábban tudja gyakorolni, de már ő megélte bizonyos szempontból ennek az advent hitnek a bizonyos részeit, nem lehet senkit se kötelezni, hogy akkor... újrakeresztelkedjél, mert... hogyha már ezt megtetted valamikor. De szoktuk tanácsolni, ez képez kivételt. Általában ez ritkább ugye, mert nemcsak a baptista egyházból jönnek tagok, s más gyülekezetekben, egyházakban az alámerítéses keresztség, az nem gyakorolt.
- *És ami a szertartás menetét illeti, mindenhol érvényes az, hogy többnyire egyforma vagy egyforma színű ruhába öltöznek, vagy hogy ünnepélyes keretet nyújtanak ennek, a témák, amik elhangzanak, ugyanazok?*
- A témákat a lelkész választja ki. A témát meghatározza a Biblia. Tehát a Bibliából ami tanácsot éppenséggel jónak lát a lelkész. Ezen kívül az esemény megszervezése, kialakítása előre van írva. Tehát minden lelkész tudja, hogy hogyan kell megtörténjen ez a ceremónia. Létezik egy... egy kézikönyv, ami szerint a gyülekezeti életet irányítani kell. És ezeket az

alkalmakat meg lehet szervezni, és ennek a kézikönyvnek az alapján gyakorolja a keresztséget mindegyik gyülekezet a világszéles advent közösségben.

- *Mit gondolsz, hány évesen alkalmas az ember egy ilyen döntésnek a meghozatalára, arra, hogy úgy döntsön, megkeresztelkedik? Vagy ha nincs egy optimális, akkor esetleg mi a gyakori?*
- A lényeg az, hogy az, aki megkeresztelkedik, az önkéntesen válassza, és tudatosan vállalja fel azt, amit felvállal. Értse meg azt, hogy ő mit szeretne, és hogy miért vállalkozik erre, és ne külső befolyásra tegye ezt, hanem önkéntesen. Ha erre gondolunk, akkor azt látjuk, hogy a csecsemőkeresztség, az érvénytelen. Mert azt mondja az ige, „aki hisz, és megkeresztelkedik, az üdvözülni fog”. Hogy tud hinni egy gyermek, egy csecsemő? Mondjuk egy 5-6 éves elhiszi az édesapjának azt, hogy... amit mond, tegyük fel. De a hit dolgait még akkor sem tudja felmérni. Egy csecsemő annál inkább nem. Aki hisz, és megkeresztelkedik, tehát megkeresztelKEDIK. Benne van az, hogy ő akar megkeresztelkedni, nem őt keresztelik meg. Nem azt mondja az ige, „aki hisz, és megkeresztelik”, hanem „megkeresztelkedik”. Nyilván, hogy őt megkereszteli a lelkész, de ő akar megkeresztelkedni. Ezért olyan életkorra kell gondoljunk, amikortól kezdve az egyén fel tudja vállalni azt, amit választ. Az Úr Jézusról úgy olvassuk, hogy 12 éves korában, amikor leghamarabb felment a templomba áldozni az ő szüleivel, visszamaradt a szüleitől, és az írástudókkal, a főpapokkal az Igéből beszélt, és magyarázatokat adott. Tehát a 12 éves kor már egy olyan kort jelent, amikor a gyerekek el tudnak gondolkozni komolyan a hitéletről. Talán még túl korai 12 évesen egy ilyen döntést meghozni olyan értelemben, hogy meg is tenni. Tehát hogy meg is keresztelkedjél 12 évesen. Ha magamra gondolok, én 15 évesen szerettem volna megkeresztelkedni, nem sikerült, azért mert a szüleim azt mondták, hogy még várjak, és gondoljam meg jól, mert ez egy nagyon fontos esemény. Nem bánom azt, hogy hallgattam, és 17 évesen keresztelkedtem meg, nem bánom ezt, de nem tévedtem volna, ha megkeresztelkedtem volna hamarabb. Hamarabb kötöttem volna szövetséget az Úrral. Nyilván, hogy az alatt a 2 év alatt még mélyült az én hitem és az én ismeretem. Tény az, hogy minél hamarabb hozzuk meg a döntést és életünk során, és minél fiatalabbak vagyunk - gondolok itt 14, 15, 16, 17 éves korra, és meg is tesszük, annál nagyobb az esélyünk emberi szempontból. Mert ahogy az évek telnek, egyre nehezebbnek látjuk ezt megtenni, s egyre nehezebben tesszük ezt meg. Gyakoribb a fiatalkori keresztség és az időskori keresztség. Tehát amikor már az ember végül belátja azt, hogy kár volt szégyellni, kár volt dolgokat nem félretenni, és akkor idős korban azt mondja, hogy jó, megkeresztelkedem. Vagy fiatal korban történik ez. Középkorban is történnek keresztségek nyilván, de százalékban inkább fiatalabb korban és idősebb korban. Azért, mert fiatalabb korban könnyebben elfogadjuk azokat az ígéreteket Isten részéről, amik az igében vannak, könnyebben nyílunk meg Isten előtt. Nem foglalnak le bennünket azok az életcélok, azok a tervek, amiket esetleg már család miatt, egyéb, más dolgok miatt nem tudnánk úgy félretenni, vagy nem tudnánk feláldozni. Ezért a fiatal kor a legalkalmasabb kor, a legszebb kor, de ez egy tudatos kor kell legyen, amikor az egyén eldönti, hogy igen, én kész vagyok, és meg szeretném én tenni.
- *Miben változik meg a lelkész vagy esetleg a már megkereszteltek viszonya, a tagok viszonya azzal szemben, aki megkeresztelkedett? Én is ugye tagja vagyok az adventista egyháznak, én ezt annyiban érzem, hogy hogy szólítjuk meg egymást. De ezen kívül mi az, ami még változni szokott vagy változnia kellene az emberek egymáshoz való viszonyában?*
- Az a tudat, hogy tartozom valahová, és nemcsak oda járok, nemcsak ellátogatok, hanem oda tartozom, ahhoz a közösséghez, az felelősséget jelent. Akkor, amikor egy családhoz tartozunk, az azt jelenti, azt a családot ápoljuk, szeretjük, gondozzuk, számít, ami ott történik, érdekel, ami ott történik, teszünk azért, hogy az a család fejlődjön, jó legyen a

jóléte, ne szenvedjen, hogy jól érezze magát mindenki. És akkor, amikor egy hitközösséghez tartozom, ezek mind nagyon fontos dolgok, hogy én is, én magam, aki oda tartozom, és hogyha a keresztség nemcsak formai szempontból történt meg, hanem egy belső változás is megtörtént, ahogy az Úr Jézus esetében. Úgy olvassuk az ígében, hogy a Szentlélek galamb formájában rászállt. Az Apostolok cselekedeteiben olvasunk nem egy helyről, s valahányszor keresztségről van szó, mindig társul a Szentlélek kitöltetésével, a Szentlélek kiáradásával az egyén életében. Ez azt jelenti, hogy a Szentlélek dolgozik az én életemen keresztül, és felelősséget érzek azért a közösségért, amihez tartozom. Tehát nagyon fontos az indíték. Én azért érzem a felelősséget a közösség iránt, mert valami megváltozott bennem, és számít nekem az a közösség. Nem azért tartozom felelősséggel, mert felelősségre vonhatnak, vagy mert oda kereszttelkedtem. Én azért kereszttelkedtem oda, mert érzem azt, hogy oda szeretnék tartozni, és szeretnék abba a testbe, Krisztus testébe beépülni. A másik oldala pedig a felelősség. Én felvállaltam ezt a hitet. Ez azt jelenti, hogy az én példámon keresztül megismerik az advent hitet. Én felelős vagyok azért, amit teszek, amit cselekszek, amit mondok, ahogy megélem az én hitemet. És ez azt jelenti, hogy a közösség előtt is felelősséggel tartozom azért, amilyen példát adok a körülöttem élőknek, a nem adventistáknak arról, hogy milyenek az adventisták. És éppen ezért ez egy nagyon fontos dolog, amire vigyáznunk kell, „a gyümölcssekről ismeritek meg őket”. És ha ezek a gyümölcsök nem beszélnek arról, hogy volt egy változás az ember életében, elfogadta az Úr Jézust, akkor a forma, a keresztség nem ér semmit.

- *És ilyen szempontból a lelkész viszonyulása egy megkeresztelttel szemben meg egy látogatóval szemben különbözik?*
- Különbözök olyan szempontból, hogy a lelkész felelősséggel tartozik inkább a tagjai iránt, mint egy látogató iránt. Például a látogató, ha eljön, és te látod azt, hogy az ő életében vannak olyan dolgok, amik nem helyesek, nem jók. De látod azt is, hogy az a látogató még nem tudná elfogadni, és lehet, hogy ha te megosztanád vele azt a helytelen dolgot, amit ő gyakorol, lehet, hogy elriasztanád a közösségtől. Mert nem igazán a helytelen dolgokról kell egyszer lemondjunk, hanem Jézust kell megszeressük. S ha Jézust megszerettük, a helytelen dolgok is elmúlnak. Egy megkeresztelt tag esetében a lelkész felelősséggel van az ő tagja iránt, és hogyha az olyat gyakorol, olyat tesz, ami szégyent hoz a hitre és a közösségre, a lelkésznek kötelessége figyelmeztetni, megnyerni, értesíteni, elbeszélgetni az ő tagjával arról, hogy az, amit tett, és az út, amit választott, az eltért már attól, amit kezdetben fogadott Istennek. Az egyik irányába kötelességgel tartozom, a másik irányában pedig óvatosan megpróbálok irányítani, persze őt is értesíteni, ha van olyan nyíltság. A tagomat, aki a gyülekezethez tartozik, meglátogatom, megismerem, közelebb tudok kerülni hozzá, mert a közös hit vonz, és összehoz bennünket. Közös programokat szervezünk, közösen haladunk a hitéletben előre. Egy látogató nem minden dologgal ért egyet éppenséggel az egyházzal, hanem csak részben. Mert ha minden dologban egyetértene, oda szeretne tartozni, csatlakozni. Ezért a látogató nem minden helyzetet ért meg úgy, ahogy a közösségen belül megértünk dolgokat, és gyakorlunk dolgokat.
- *Hogyha a látogató, a barátkozó elkezdett járni arra az előkészületi fázisra, amit előkészületekként említettünk már, és részt vesz a keresztségen, az alámerítést követően rögtön a tagjává válik az adventista egyháznak, vagy esetleg még ezután valamilyen ceremóniális rész, ami őt taggá teszi?*
- Két esetet szoktunk gyakorolni. Az egyik: rögtön a keresztség után megvan a felvétele a személynek. Tehát miután átöltöztek a keresztelendők, újból visszajönnek a terembe. Függetlenül a felvételtől köszöntjük őket. Egy személyre szóló ígéretet olvasunk mindeniknek, vagy esetleg ha többen vannak, akkor az egész megkeresztelt személynek, mindegyiknek. Ez után pedig megtörténhet a felvétel a tagok közé. Vagy ekkor vagy a

legközelebbi istentisztelet alkalmával. Vagy ha vannak olyanok, akik nálunk keresztkedtek meg, de éppenséggel - tegyük fel, hogy - a torboszói gyülekezetbe szeretnének látogatni és járni, akkor ott történik meg a felvétele. Itt a gyülekezet előtt elmondjuk, elfogadjuk őket kézfelemeléssel. Örömmel tesszük ezt, gyakorlatilag ez már magától értetődik, ha megkeresztkedtek, akkor már a gyülekezethez tartoznak, csak ezt is úgymond hivatalosítjuk.

- *Ilyenkor nem szoktak akkor kérdések elhangzani, az már előtte lezajlott.*
- Nem szoktak, igen, elhangzott a gyülekezeti hitvallástételkor.
- *A gyülekezeti hitvallástételkor mit szoktak kérdezni?Körülbelül milyen kérdések szoktak elhangzani?*
- Az...
- *Az is ilyen vizsgaszerű, mint a bizottság előtti?*
- Nem. Nem vizsgaszerű. A gyülekezet előtt általában igennel vagy nemmel szoktunk válaszolni. Javasolt az igen.
- *Megtörtént már, hogy valaki nemmel válaszolt?*
- Nem. Nem történt meg. Tehát... mivel a ceremónia nagyon hosszú, ezért a gyülekezet előtt... A gyülekezet tudja azt, hogy a bizottság egy részletes kikérdezés alkalmával meggyőződött arról, hogy ezek a személyek alkalmasak a keresztségre, a bizottság ajánlja a gyülekezetnek. Ezért a gyülekezetben alapvető hitpontokat érintünk. „Elfogadod-e, hogy” például „az Atya, a Fiú és a Szentlélek Isten, ők hárman egyek, ők az ember alkotója, ők a mi teremtetők?” Erre igennel válaszolnak. „Elfogadod-e azt, hogy a szombat az a nap, amit Isten nyugalomnapnak rendelt el?” Erre is igennel válaszol. Ezt nyilván talán egy szebb, egy részletesebb mondatban tesszük fel, ezt a kérdést. „Támogatod-e a gyülekezetet jövedelmeddel? A tizedet úgy, ahogy a Biblia tanítja...”. Ugye a tized gyakorlattal, jövedelmünk tized részét odaadjuk a Jóistennek, és ezzel támogatjuk az ő ügyét. Ezt is meg szoktuk kérdezni. „Támogatni fogod-e minden erőddel a gyülekezetet és a missziómunkában a szolgálatban?” Vagy „elfogadod-e, hogy a Tested a Szentlélek temploma, ahogy Pál apostol megemlíti ezt az ő leveleiben”, és nem mindegy, hogy mit teszünk a testünkkel. Ezért azt Istennek szenteljük, és úgy fizikailag, mint lelkileg azt meg kell őriznünk, és erre oda kell figyeljünk. Ehhez hasonló kérdéseket szoktunk feltenni. Mindegyik kérdésből azonban a legfontosabb a következő: „Hiszed-e azt, hogy az Úr Jézus Krisztus azért jött, hogy meghaljon a bűnökért, a te bűneidért, hogy megváltson, és örök életet adjon? Hiszed-e ezt?” Tehát gyakorlatilag ez a lüktetése, ez a lényeg a hitéletnek, a többi már elfogadjuk, mert Isten azt mondja. Tehát ez a lényeg, hogy hitünk legyen abban, aki felé közeledünk, és akihez csatlakozni szeretnénk.

2. Interjú B. Zs.-vel (32 éves, háztartásbeli nő)

A gyűjtési nehézségei: B. Zs. szívesen mesélt megtéréséről, keresztségéről, de már a beszélgetés elkezdése előtt szólt, hogy ha lehet, ő nem szeretné a hangját semmilyen elektronikus készüléken rögzíteni, nehogy véletlenül volt barátja felismerje őt, mivel így előről kezdődhetne a zaklatás, és a nyárádszeredai adventisták mind tudomást szerezhetnének múltjáról. A hangrögzítő kikapcsolása után jobban megeredt a nyelve, így a főszöveg után néhány információt a magam által készített jegyzetekből adok meg.

- Amíg az iskoláimat, a tanulmányaimat végeztem, addig Nagyváradon jártam [imaházba]. 2000-től 2005-ig, 2004-ig.
- *És mi az oka annak, hogy te adventista vagy?*
- Hát legfőbb oka az, hogy adventista családban is nőttem fel, vallásos nevelést kaptam, viszont érdeklődésemet még más vallások is csábították, úgymond. De a leges-legfőbb oka, hogy változtatni akartam az életemen.
- *Adventista családban is nőttél fel akkor.*
- Igen, igen.
- *És milyen volt adventista családban felnőni? Más volt a nevelés, vagy más meséket olvastatok, vagy nem tudom.*
- Ha külső szemmel nézzük, akkor voltak más dolgok. Hogyha én, mint a család tagja, akkor úgy gondolom, hogy teljesen normális gyerekként ugyanúgy nőttem fel, mint a többi gyerek. Legyen az irodalom, vagy zene terén, ugyanúgy részesültem mindenben. Ha népdalok, ha gyerekdalok, ha bármi. Ha külső szemmel nézzük, vagy más ahogy látta, más neveltetésben részesültünk.
- *Milyen értelemben más?*
- Mert bizonyos dolgokat mi nem úgy tanultunk, vagy nem úgy éltünk, ahogy mások élték meg. Legyen ez a vallás is főként. A vallást úgy éltük meg, ahogy tanultuk, vagy ahogy olvastuk a Bibliában. Próbáltuk úgy megélni.
- *Azt mondtad, hogy érdeklődtél más vallások iránt is, de végül mégis adventista lettél. Nem voltál adventista már azelőtt is, hogy adventista lettél?*
- Nem, mert nálunk az adventistáknál nem gyerekkeresztség van, hanem felnőtt keresztkeresztelés, ami azt jelenti, hogy saját magam döntöttem el, hogy bekeresztkeresztelkedek ehhez az egyházhoz vagy sem. Ezért volt az, hogy még gondolkoztam, hogy más vallás. És a vallás felé is inkább a komolyság, a korrupt nélkülség és efelé irányult az érdeklődésem. Aztán rájöttem, hogy semmi különbség nincsen, hanem az én döntésem függ. Az Isten iránti szeretetem, a komolyságom, mert minden vallásban, minden rétegben megtalálható az, hogy most valaki komolyan tartja a vallását, vagy nem komolyan tartja a vallását.
- *És van-e valami története annak, hogy emellett döntöttél?*
- A története igazából az, hogy volt egy bizonyos életstílusom, hogy fél lábbal vallásosan éltem, fél lábbal nem vallásosan éltem. És akkor volt egy kapcsolatom, egy párkapcsolatom, ami igazán segített arra, hogy döntsek. Viszont ez nekem pozitív, a volt barátomnak negatív dolog volt, mert az ő akarata ellen döntöttem.
- *Ő nem akarta, hogy adventista legyél, akkor?*
- Igen, egyáltalán nem.
- *Hogy megkeresztelkedj?*
- Igen. Sőt! Hogy adventista ne legyek. Végül is majdnem ateista volt, amire én később jöttem rá. És ez erősített meg abban, hogy igenis és csak Istennel szeretném az életemet élni, nem Isten nélkül. Tehát nem is a vallásosság a lényeg, hanem hogy Istenfélelemben tudjak tovább élni. Ez a kapcsolat nekem egy oszlop, vagy sorompó volt inkább, és akkor azt mondtam, hogy hát én akkor inkább Istennel szeretnék élni.
- *Kicsit beszéljünk a keresztséged napjáról. Hogy zajlott le a keresztséged? Milyenek voltak az előtte levő napok? Esetleg készültél-e már rá, ideges voltál-e?*
- Ebből kifolyólag, hogy én ezt a sorompót át akartam lépni, mármint a kapcsolatunkban, nagyon ideges voltam. Azt hiszem, hogy egyik legnehezebb döntésem volt.
- *Tehát akkor a kapcsolatod megvolt, amikor keresztkeresztelkedtél?*
- Pontosan. És nem egy adventista, hanem egy VOLT katolikus illetővel voltam barát, vagy barátságban voltunk úgymond, nem éltünk együtt. Aki tulajdonképpen nem hitt Istenben, hanem csak egy felső erőről beszélt, én viszont nagyon bátran és nagyon erőteljesen

igazoltam, hogy igenis létezik az Isten, és hogy mennyire jó az, és a vallásos élet, de csak az én szemszögemből. Semmiképp nem tudtam meggyőzni persze. És pont ez segített arra, hogy én lépjek, hogy döntsek, mintha igazoltam volna magamnak - senki másnak -, hogy létezik az Isten, és ezt akarom, ezt a kapcsolatot, ezt az életstílust.

- *És ő mit szólt ehhez a döntéshez, ehhez a naphoz?*
- Nem tudott róla.
- *Nem tudott róla?*
- Nem, ez volt a legrosszabb az egészben, hogy én titokban tartottam ezt, mert biztos megakadályozta volna valamilyen formában. Vagy szakítás, vagy valami más, vagy veszekedés, és én nem akartam ezt a lelki hangulatot vagy állapotot. És akkor nekem ezért volt nagyon különleges nap, mert öröm is volt, közben titok is volt, és nem a családom vagy a világ előtt, hanem inkább öelőtte. Tehát nehezebb volt. De különösen a nap olyan volt, mint egy győzelem, győzedelem. Győztem! És kit? Hát magamat győztem le, saját magamat, a volt életemet. Mert dönten tudtam, lépni tudtam tovább.
- *Akkor aznap ő nem is volt itt ezek szerint?*
- Nem. Nem is tudott róla, csak utólag tudta meg majd.
- *Tőled tudta meg?*
- Igen.
- *És mit szólt hozzá utólag?*
- Hát nem tetszett neki, semmiképp.
- *És aznap, a keresztséged napján sokan voltak itt az ismerőseid közül? Barátaid eljöttek?*
- Hát igen.
- *Vagy hívtál valakit?*
- Különösen nem hívtam, mert úgy elég sokan tudtak róla, de voltak olyan személyek is, akik mondjuk meglepődtek, hogy én megkeresztelkedtem, és tudtuk nélkül ott voltak. Úgyhogy ez jó érzés volt.
- *Meglepődtek?*
- Igen, meglepődtek. De pozitív értelemben meglepődtek, hogy hát né, te is?. És volt olyan, aki nem az adventista egyház tagja volt, de még azok is örvendtek, azok is meglepődtek. Ez jó érzés volt.
- *A kikérdezésen, a hitvallástételen - nem is tudom, hogy nevezzem, van aki így nevezi, van aki úgy - emlékszel, miket kérdeztek akkor? Körülbelül? Vagy hogy hogy zajlott? Mit kérdeztek, hogyan kellett rá válaszolni?*
- A menete tulajdonképpen nem olyan részletes, mint ami azelőtt történik. Egy bizonyos kikérdezés, ami csak szűk körben van azokkal, akik keresztkednek. Viszont vannak olyan kérdések, amik... igennel és nemmel kell válaszoljunk, ami a gyülekezet előtt van. És hát vannak olyan dolgok, ami ott hirtelen erőt ad, hogy én fel kell azt vállaljam, hogy például szeszital fogyasztása, vagy más egyházból vagy más felekezetből való társat... vagy feleségül menni más felekezetűhöz. Tehát olyan kérdések, ami igazán elgondolkodtató, és ott helyben, több ember előtt választ kell adnom, hogy most igennel vagy nemmel miért válaszoltam.
- *Akkor nem csak ilyen sablon kérdések ezek?*
- Nem, nem. Megvannak bizonyos kérdések, mindenki szembe kell nézzen ezekkel a kérdésekkel, akik megkeresztelkednek.
- *Fontosnak látod ezeket a kérdéseket ott, mások előtt is feltenni és megválaszolni?*
- Mindenképp. Főként azért, hogy tudják, hogy mi mit vállaltunk fel.
- *Nem bántad meg azóta sem, hogy megkeresztelkedted?*
- Nem! Sőt! Az a keresztségi nap, az csak egy ajtó egy nagy terembe, vagy egy nagy épületbe úgy mond, hogyha ezt így átvitt értelemben vesszük. Mert azzal beléptem egy

nagy épületbe, de még egy csomó hely van, ahova megyek felfele, és elérem a célomat. Mondjuk, hogyha egy terembe szeretnék megérkezni. Az én részemre az csak egy lépés volt, maga a megtérés, még azután következtek a nagyobb döntések, komolyabb döntések, ami ezzel kapcsolatos, a vallással, az adventista vallással kapcsolatos.

- *És akikkel együtt keresztelkedtél, azokkal tartod a kapcsolatot, azokat ismerted mind közelebbről?*
- Voltak, akiket ismertem közelebből, voltak, akiket nem annyira. De a kapcsolat az fenn van, főleg az adventista vallásnak köszönhetően. Vannak bizonyos szervezések, programok vagy összejövetelek, és olyankor találkozunk.
- *Te a testvéreddel együtt, az egyik húgoddal együtt keresztelkedtél. Jó érzés volt vele együtt keresztelkedni?*
- Mindenképp jó érzés volt. Azt jelenti, hogy még egy családtag úgy gondolja, vagy azt az utat szeretné választani, amit én. És ez jó érzés volt. És amit még el akartam mondani: a keresztség nekem nem csak egyszerű alámerítés volt. Amikor kijöttem a vízből, mintha leesett volna rólam valami. És ezt szó szerint értem. És még ezt akartam mondani, tényleg. Az adventista egyház olyan, mint egy csapat. Pont, mint a fociban. Ha valaki a csapathoz akar tartozni, akkor felvállalja azt is, hogy betartja a szabályokat. Ha valaki nem tartja be őket, akkor az kiesik. Ezt a közösségben is fel kell vállalni.

Jegyzetek:

- B. Zs. az egyetemi éve alatt is rengeteget ismerkedett interneten keresztül
- Nagyváradról hazaköltözve ismerte meg interneten keresztül azt a férfit, akivel később személyesen is találkozott, és párkapcsolatot kezdeményezett
- 2006 elején B. Zs.-t elkezdte foglalkoztatni a keresztség gondolata, de a barátja visszatartotta őt, tiltotta ettől a lépéstől
- mivel a barát szektának tartotta ezt az egyházat, B. Zs. 2007 februárjában a férfi előtt a dolgot titokban tartva jelentkezett a keresztelendő órájára, de még a keresztség napján is attól félt, hogy valamelyik pillanatban felbukkant
- 2007. április 29-én, egy nagyobb családi összejövetel miatt a férfi Nyárádszeredába érkezett, de ellenségesen viselkedett B. Zs. rokonaival, hiszen azok mind szekta tagok voltak
- B. Zs. sokat gondolkodott a szakításon, de reménykedett benne, hogy valamilyen módon megoldódik a probléma, hogy a férfi idővel csak elfogadja a keresztségét
- a gyülekezet előtti kikérdezésen, amikor a tagok is szavazhatnak arról, hogy szerintük jogosultak-e a keresztelendő a keresztségre, több problémás kérdést is feltettek: a legtöbbször B. Zs. nagyon nehéz szívvvel felelt
- a kérdésre, hogy „Ígéred, hogy adventista felekezetű férfival vagy nővel kötsz majd házasságot?” a lehető leghalkabban válaszolt, és bár kórusban kellett *Igent* mondani, úgy érezte magát, mint aki nem tudott felnőni a döntéshez
- a keresztséget követő napokban egyik beszélgetésük alkalmával bevallotta a férfinak az igazságot, de az egyáltalán nem örült neki, hogy a háta mögött bekeresztelkedett a szektába
- B. Zs. időközben felvette a kapcsolatot egy lelkész ismerősével, akivel jó baráti viszonyban állt, és a tanácsát kérte: elmondta neki, hogy szereti a fiút, folytatná vele a kapcsolatot, de fél attól, hogy megszegné a keresztségkor megfogadott ígéreteit (intim kapcsolat, más felekezetűvel kötött házasság stb.)
- a lelkész tanácsára két hónapos szünetet tartottak, amely idő alatt nem találkozhattak, és nem beszélhettek egymással sem telefonon, sem interneten keresztül: ebben az időszakban mindketten átértékkelhették volna a kapcsolatukat, és eldönthették volna, mennyire fontos számukra a másikkal való együttlét

- a két hónap lejártával B. Zs. több doboznyi teleírt A4-es papírlapot kapott, amelyeken a Károli Gáspár fordította Biblia teljes szövegének magyarázata, és ellentmondásai szerepeltek
- a férfinak a két hónapi szünet alatt rengeteg ideje lett, hogy már nem kellett mással időt töltenie, és mivel hasznosan akarta eltölteni ezt, eldöntötte, kiolvassa a B. Zs. által nagyra tartott könyvet: a dobozokban található lapokon szövegről szövegre az derült ki, hogy ez a szöveg ellentmondásos, és ésszerűen gondolkodó ember nem tekinti az élete alapszövegének
- mivel B. Zs. ezek után sem volt hajlandó meggondolni magát, és a végleges szakítást javasolta, a férfi a nő összes internetes regisztrációját feltörte, minden egyes archivált üzenetét elolvasta, és egy hosszú elektronikus levélben (amelyhez külön dokumentumokat csatolt az üzenetekről) a teljes kapcsolatukat felrakta az internetre, és minden egyes intim részletet elküldött B. Zs. ismerőseinek
- Nyárádszeredából kevesen olvasták ezt az üzenetet, így a legtöbben sosem tudtak B. Zs. kapcsolatának nehézségeiről, és ő attól fél, ha a férfi felismerné valahol a történetet, újból zaklatni kezdené, és kiderülne a múltja itt is
- az üzenet internetre való felkerülése után B. Zs.- úgy érezte, nem tudott eleget tenni annak, amit keresztségekor ígért, minden bűnét kitergette a világ elé a barátja, így a 2007 októberében megszervezett Úrvacsorai istentiszteletet megelőző péntek este felöltözött ünneplő ruhába, és elsétált az imaházba, hogy a lelkésztől kizárást kérje
- „Azt a húsz percet, amíg én otthonról elértem az imaházig, senkinek nem kívánom. Tudtam, hogy vétettem, és vállalnom kell a felelősséget érte.”
- a lelkész megnyugtatta, hogy a vétkeit nem a keresztség után követte el, így nem vonhatja őt ezért senki felelősségre, és hogy az aláírásnak pontosan az új élet kezdete a célja: mivel a férfival keresztsége óta személyesen nem találkozott, nem esett vissza régi bűneibe, de mihamarabb mégis találkozik vele, ki kell majd őt zárni
- B. Zs.-t ez a válasz némileg megnyugtatta, kérte a lelkészt, hogy imádkozzon érte, de azon a szombaton nem mosott lábat, és nem vett Úrvacsorát, mert előbb teljesen le akarta magában is zárni a múltat
- az internetes levélt követő hetekben sikerült megszakítani a férfival a kapcsolatot, és azóta sosem találkoztak vagy beszéltek

3. Interjú Sz. L.-l (25 éves férfi, egészségügyi asszisztens)

- Szeretem, amit csinálok, embereknek segíteni, és akik bajban vannak. Érzem azt, hogyha tudok tenni értük, akkor azzal érzem, hogy teljes ember vagyok, hogy tudok másokon segíteni. Érzem azt, hogy hasznos vagyok úgy a társadalomnak, elégtételt tudok tenni magamnak is, s ez ad nekem egy bizonyos jóleső érzést. És meg vagyok elégedve úgy a hitéletemmel, mint a vallási meggyőződésemmel.
- *Mióta vagy tagja az adventista egyháznak?*
- Ez az év lesz a negyedik éve, hogy megkeresztelkedtem. Testvéremmel együtt keresztelkedtünk.
- *Azelőtt is jártál már imaházba?*
- Igen, hát én gyermekkorom óta. Mármost úgy nőttem fel, mint adventista gyerek, úgymond, idézőjelben. De nálunk számít a keresztség, mert igazából nem oda keresztelnek kicsi korban, hanem a felnőtt keresztséget gyakoroljuk. Édesanyám már kicsi korunk óta oda nevelt, s akkor odavitt a szombatiskolába, s ott megtanultuk a bibliai történeteket, aranyszövegeket.
- *Othon is beszéltetek ilyesmiről, mikor még gyerek voltál?*

- Igen, hát... úgymond nekünk nem voltak ilyen nagy - hogy mondjam - mesés könyveink. Nekünk igazából a bibliai történetek voltak az előtérben, s hogyha egy kicsit időnk volt, úgy szabadidő, játék után anyum tanított meg bibliaszövegekre, akkor bibliai történeteket mesélt. S így szombatiskolai leckékre készültünk vagy elolvasta nekünk. Úgyhogy így elég bibliai nevelést kaptam.
- *Akkor nem is volt kérdés, hogy te is adventista akarsz lenni, ha felnősz?*
- Hát kérdésnek most már nem volt kérdés, mert igazából hogy ott nőttem fel, az magától jön, hogy az ember oda keresztkedjen. De végül is van mindenkinek egy serdülőkori meglátás, amikor eljön, hogy válasszon, hogy hova válasszon, hogy az életben hogy döntsön.
- *Ilyen volt neked is?*
- Igen, volt nekem is. Hogy most próbáljak-e egy kicsit jobban alkalmazkodni a barátaimhoz, a baráti környezethez, vagy próbáljak megmaradni a szüleim által mutatott út szerint, ami a Biblia szerint próbáltak nevelni, s a Bibliát próbálták. Próbálta anyum, mert igazából édesanyám adventista, édesapám nem adventista. S gondolkodtam én is többször, hogy mennyire érdemes ezt felvállalni, vagy milyen hosszú távú következményei lehetnek ennek. Igazából arra jutottam, hogy az ember előbb utóbb az életében csak meg kell tegye ezt a döntést, hogy vajon létezik Isten, vagy nem létezik Isten. S hogy kell szolgálni neki, vagy nem kell szolgálni neki? S hogy látom, hogy a mindennapi életben hogy zajlanak az események. S még az is számított sokat, hogy édesapám nem volt adventista, mert így tudtam különbséget tenni. Jobban láttam azt, hogy ha valaki olvassa a Bibliát, aszerint próbál élni, és valaki nem olvassa Bibliát, csak a társadalmi normák szerint, s az úgymond jó polgári nevelés szerint próbál élni. Akkor ezek alapján így mérlegettem a dolgokat. Úgy ahogy édesanyám tanította a Bibliából, hogy felelősségre leszünk vonva egy bizonyos időben.
- *És akkor végül is miért döntöttél úgy, hogy te megkeresztelkedsz? Mert ugye elmondtad, hogy gyermekkorodban is jártál imaházba, idézőjelesen már akkor is adventista voltál?*
- Hát, azért döntöttem úgy, hogy megkeresztelkedek, mert... ehhez több okot is tudnék hozzáfűzni. Többek között egy megerősítő ok, hogy ahogy elkezdtem olvasni a Bibliát, mert igazából azelőtt is olvastam, és egy-egy részt olvastam, s így a leckéből, a szombatiskolai leckéből amit kellett, elolvastam, de rájöttem arra, hogy az embernek egy kapcsolata kell legyen az Istennel, ahhoz hogy tudjunk tőle valamit is kérni, vagy valamit is várni. És ahogy olvastam a Bibliát, ott rájöttem olyan dolgokra, ráismertem, felismertem olyan dolgokat, amelyek alapján láttam, hogy Istennek mennyire fontos az ember, és hogy mennyire fontos az, hogy szövetségre lépünk vele. Mármint hogy lesz ítélet, én a Bibliából így olvastam, és így hiszem, és lesz jó és gonosz közötti különbség. És én azt hiszem, hogy a Biblia az a mérce, amely szerint fognak megítélni, és az én meglátásom az, hogy a Bibliából meg lehet találni azt az utat, amelyen el lehet jutni a mennyországba.
- *Azt mondd, fontos, hogy szövetségre lépünk az Úrral. Ez mit fedett? Pontosan hogy léptél te szövetségre az Úrral? Ezt el tudnád mesélni?*
- Igazából úgy tudom ezt mondani, pontosítani, hogy igazából Isten köt szövetséget velünk. Mi csak elfogadjuk. Mert a szövetség mit is jelent igazából? Mindig egy nagyobb fél, egy nagyobb hatalomhoz társul egy kicsi. Mert igazából az valamit vár attól a hatalomtól, hogy megvédje, vagy segít rajta egy bizonyos nehézségben. S ezért van az, hogy mi igazából nem lépek vele szövetségre, mert Isten felajánlja nekem a szövetséget bármikor, csak én el kell érjem azt a kort, s azt a belátást, hogy tudatosan tudjam vállalni a tetteimnek a következményét. S húsz éves koromra - már addig is próbáltam az Úrnak szolgálni - 20 éves koromra úgy gondoltam, hogy amit olvastam a Bibliából, s amit tanítottak nekem, az alapján felelősséget tudok vállalni a tetteimért. S így jött az, hogy Istennek a felajánlott szövetségét, azt elfogadjam.
- *Akkor ezért keresztelkedtél meg?*

- Igen. Szabad akaratból persze. Ez, ami fontos. Hogy az ember, hogyha eldönti, akkor ő döntse el, ne az legyen, hogy valamilyen nyomás, vagy valamilyen háttéri dolog legyen a motiváció. Jó, hogy testvéremmel együtt kereszttelkedtünk, s egyik a másikat bátorítjuk. De igazából az ember mindig meg kell tudja indokolni, hogy mit miért tesz.
- *Tudnál mesélni arról, hogy hogyan zajlott a keresztséged?*
- Szokásos módon, rendhagyó módon. A gyülekezetünkben van egy szószék, egy magasabb - úgymond - emelvény, amely úgy van kialakítva, hogy alul medence van, s a tetején van a szószék. Fehér ruhába vagyunk öltözve. A lelkész, aki kereszttel, a prédikátor, ő is szokott kereszttelni. És ő vár fehér ruhában, és ... még volt a testvérem, s még voltunk. Most már pontosan nem emlékszem, hogy hányan voltunk, de volt egy jó kis csapat, összegyűlt, amikor kereszttelkedtünk. Többen kereszttelkedtünk. Még volt egy pár, ismerősök, barátok. Háttérzene kísért, kórusének, azelőtt versek, szavaltatok. Igazán ilyen felemelő hangulatot árasztott.
- *És miért voltatok fehér ruhába öltözve?*
- Ez a fehér ruha, ez már előremutatott, hogy mikor kijövünk a vízből.... mert igazából mit is jelent a keresztség a bibliai szemszögből? Az őembert hátrahagyjuk, mármint a régi természetünket, s a fehér ruha előremutat az új emberre, mikor kijövünk a vízből. Mert a víznek mi a szerepe? Megtisztítja az embert. Lemossa úgymond a bűnt szimbolikusan. S a fehér ruha előremutat, hogy egy új lappal indulunk. Ez nem azt jelenti, hogy ezután nem vétkezünk, hogy azt a fehér ruhát még nem mocskoljuk be. Csak most tudunk hivatkozni arra, hogy én szövetséget kötöttem az Istennel, és Jézus kereszthalálára tudok hivatkozni, hogy megbocsáttassanak a vétkeim.
- *Megtérsz akkor ezáltal?*
- Igen, ezáltal is megtérek úgymond. Mert igazából az embernek az egész élete folyamatos megtérések következménye. A keresztség után még nem áll meg ez a folyamat. Én úgy látom, az én szemszögemből. Még a keresztség után is sok idő el kell teljen, hogy egyes rossz szokásokat az ember el tudjon hagyni, vagy ráismerjen arra, hogy ezt még ki kell vetni az ő életéből.
- *Kicsit rég volt már a keresztséged, de arra emlékszel, hogy hogyan érezted magad aznap, vagy az előtte való napokban? Készültél rá?*
- Igen, a keresztség előtt voltak ilyen felkészítői órák, úgymond hittanórák, úgymond. Keresztségi felkészítők, úgy mondják. Ott is az érzelmek, úgymond, úgy kavargtak bennem. Lámpalázam s gyomoridegem volt, hogy ez valójában most mit is jelent, vagy mit is hozhat a számomra.
- *És még aznap is lámpalázad volt?*
- Igen, s a medencéből is, amikor kijöttem, akkor is egy ilyen jó érzés töltött el. Egy ilyen mosoly. Jó adag lámpaláz, pozitív stressz, vagy hogy mondjam neked. Ez, ami az embert... valami jó várásának az érzése. Valahogy úgy mondjam.
- *Akkor fontos az a nap.*
- Hát igen, igen. Fontos a szövetségkötés, igen. Annyi, hogy az emberek... a szürke hétköznapiak miatt már árnyékolódik. Jó így feleleveníteni azért.
- *Azt mondtad, többen voltak akkor, a keresztségkor. Azok az emberek együtt készültetek a keresztségre a hittanórákon?*
- Igen, együtt készültünk. És valahogy pont egy jó időszakot fogtunk ki, mert pont azokkal a fiúkkal, azokkal a barátokkal együtt járunk pengetős zeneóra is.
- *Ti a magyarósiakkal együtt kereszttelkedtetek?*
- Igen. Pont, hogy mondjam, egy ilyen jó alkalom, jól jött össze, mert ők is ilyen velünk egy szintű emberek, egyszerű emberek. S ez... jól megértjük egymást, jó barátok vagyunk. Hasonlítunk egyik a másikra. És persze kérdéseket tehetünk fel ott, a hittanórán, ami nem volt világos, vagy még kételkedtünk. Vagy amit még nem értettünk meg rendesen, azt

elmagyarázták. Rá lehetett kérdezni, hogyha valami még nem volt tiszta a számunkra. De igazából az ember saját maga. Én igazából még azután is, a keresztség után is sok mindent megértettem. Sok mindent még az ember saját szorgalmából vagy saját akaratából még sokat kell olvasson ahhoz, hogy megfelelő képet lásson. De így se tudna efelől teljes képet látni, mert igazából csak az Isten országában fogunk teljes képet látni. Hogyha oda kerülünk.

- *S volt-e valami akadálya esetleg a keresztségnek? Vagy valami, ami nehézséget okozott, nem is tudom. Mondtad, hogy apukád nem adventista. Ő nem ellenezte ezt?*
- Hát, apukám nem adventista, de igazából ő sosem ellenezte ezt a keresztséget, s nem is nézett minket rossz szemmel. Támogatott az ő maga szintjén. Ami akadálya pedig a keresztségnek? Hát az, hogy ha nem vagyok eléggé felkészülve a keresztségre, vagy ha nem vagyok elég érett, s amiket olvasok a Bibliából, hogy Isten elvár tőlem, és kér tőlem, ha azokat nem tudom teljesíteni, és nem teljesítem, vagy nem akarom, vagy úgy érzem, hogy én itt nőttem fel, de végül is kikíváncozok még kipróbálni egy pár extrém dolgot, akkor nincs miért megkeresztelkedjek. De nem volt nekem ez. Volt már a serdülőkorból ilyen gondolatom, hogy elmenni, aztán most már kiélem az életemet, s akkor megkeresztelkedek, de mindig az volt a tudatomban, hogy amit megtanítottak, s ha azt nem gyakorolom, akkor egy idő után azt már nehéz lesz visszatérni az egyházhoz, a vallásos élethez.
- *Kicsit térjünk vissza keresztség napjához. Az alámerítés - amiről beszéltél - az pontosan hogy zajlott a te esetekben?*
- Az nagyon érdekes volt, mert a lelkész a medencében várta a keresztelendőket. És érdekes látvány volt ez a keresztség. Mert ahogy a keresztelendő bement a vízbe, derékig bement a vízbe, és háttal állt a lelkésznek. A lelkész pedig hátulról átkarolta, és elmondta, hogy "megkeresztellek téged az Atyának, a Fiúnak és a Szentléleknek nevében". És egy enyhe mozdulattal hátrabillentette a keresztelendőket, esetleg akinek kellett, annak befogta az orrát, s egészen a víz alá. Mert ez a lényege a keresztségnek, a teljes elmerülés, az alámerítés. Mert ez a biblikus, az alámerítés. S akkor ez egy pillanat alatt történik. Be és ki a vízből.
- *Mit gondolsz, ez az alámerítés és ez az egész nap miért annyira fontos az adventista egyházban? Hogyha itt úgyis mentalitásváltásról van szó, arról hogy te változtatsz az életeden, változtatsz a gondolkodásmódodon, másképp állsz hozzá dolgokhoz, elkezded dolgokat megtartani, ahogy mondtad, elkezded szolgálni Istennek. Hogyha ezt úgyis mind meg tesszük, akkor miért fontos ez az alámerítési rész?*
- Hát ez nagyon fontos kérdés és nagyon fontos hitalapelv úgy a gyülekezetünkben, mint a gyakorlati életben is. S a Biblia több helyen tesz említést. Az hogy a zsidók gyakorolták a rituális tisztálkodást, erre van bizonyíték, az, hogy léteztek egyes csoportok a zsidók mellett, mint a kumrániak, akik gyakorolták ugyanígy ezt az alámerítkezési keresztséget. De hogyha jövünk az Újszövetség felé, és meglátjuk úgy Keresztelő Jánost, mint Jézust, mindig azt hirdették, hogy "térjete meg és keresztelkedjete meg". Kell legyen egy látható jele a szövetségekötésnek. Mert emlékezzünk arra is, hogy Ábrahám, mikor Istennel szövetséget kötött, nem az volt a nagy dolog, hogy levágta az állatokat, kettébe hasította és átment rajtuk, hanem azért kötött Isten vele szövetséget, mert megtartotta, amit kért tőle. És ezért kellett egy ilyen látható jel. És persze ezért is fontos nekünk a keresztség, mert ezt kérte tőlünk Jézus, ezt hátrahagyta a Bibliából, hogy előbb meg kell térni, és azután meg kell keresztelkedni, hogy elkezdődjön a keresztyény élet, a Jézus követése.
- *A te keresztségedkor volt ilyen kikérdezés az imaház előtt?*
- Igen volt, a keresztségem előtti szombaton, mármint péntek este. A testvéremmel együtt az első sorban foglaltunk helyet, és ott felolvasták a hitalapelveket egy kicsit átmásítva úgy, hogy csak úgy kellett válaszoljunk, hogy igennel vagy nemmel. Hogyha megtartjuk ezt, ezt. Igen vagy nem. S csak igennel lehetett válaszolni.
- *Akartatok nemmel válaszolni esetleg?*

- Nem, mert olyanok voltak a kérdések, amelyek alátámasztották a...
- *Miket kérdeztek?*
- Például... hiszem-e azt, hogy a testem a Szentlélek temploma, és hogy azt meg kell őriznem a káros szokásoktól például az alkohol, a cigaretta. S tiltakozok ezeknek a fogyasztásától, a terjesztésétől. Akkor hiszem a Szentháromságot.
- *Nem volt köztük problémás kérdés, amit személyesnek éreztél?*
- Azért ha jól belegondolok, lehet, hogy volt. Lehet, hogy volt, amelyiknél megdobbant a szívem, de most így nem jut eszembe.
- *Akkor csak ennyit kellett mondani, hogy igen vagy nem.*
- Igen, hogy elfogadjuk vagy nem.
- *Azt kellett válaszolni, hogy elfogadom?*
- Igen vagy nem, ennyi.
- *És a keresztségedre sokan jöttek el? Ismerőseidet meghívtad?*
- Igen, voltak. Kellemes meglepetések voltak a keresztségem alkalmával, mivel olyan barátok is eljöttek, akikre nem is számítottam. És olyanok is eljöttek, akikre nem is gondoltam, hogy eljönnek, vagy egy ilyen esetben egy szál virággal felköszöntöttek vagy elmondták a buzdításokat, a bátorításokat, hogy mire figyelje oda, mert igazából elindultam egy más úton.
- *Mikkel buzdítottak?*
- Hát hogy idáig könnyebb volt az életem, s akkor most lesz nehezebb. Minél többet kell olvasni. Ha eddig fél órát olvastam a Bibliát, akkor most egy órát kell olvasni a Bibliát. Akkor most kezdődnek meg a kísértések, most fog dolgozni a Sátán, most fogja támadni az én életemet, mert látja, hogy Istenhez próbálok közeledni. S kifejezték azt, hogy örvendnek, hogy megkeresztelkedtünk. Az a fiatal, aki ilyen korban az Istent akarja követni, vagy keresi az Isten útját.
- *S volt a keresztséged után valami családi ebéd, rokonoknak, ismerősöknek valami?*
- Igen, az imaház hátsó termében volt egy ilyen ebédféleség, egy ilyen elbeszélgetés, egy ilyen... fiatalokkal, barátokkal, ismerősökkel ott még elbeszélgettünk, hogy hogy mint. S egy olyan jó hangulata volt. Eltelt.
- *Akkor azóta se bántad meg, hogy ezt a döntést meghoztad?*
- Nem, nem bántam meg, s egyre jobban erősödök meg a tudatban, ez az út, amin kell járjak.
- *A keresztség indított el ezen az úton akkor?*
- A keresztség is igen, egy motiváció volt, és motiváció most is, hogy ezen az úton járjak. Megtartó erő számomra.

4. Interjú N. D.-vel és N. M.-mel (63 és 61 éves nyugdíjas házaspár)

- N. D.: A legnagyobb történet az embernek a kereszt..., szóval maga a vallási történelmében.
- *Az enyém már elég rég volt mondjuk. De nekem is nagyon beívódott a fejembe, hogy az hogy történt.*
- N. D.: Mert az ugye, hogy az ember már ott volt az egyházba, mit tudom én, mi, akkor alámerítkezett szimbolikusan. Tehát ott hagyta a bűnt a vízbe, vagy a vízen. Tisztán emelkedett ki, tehát ez szimbolikusan, megkeresztelkedett.
- *Mikor volt a keresztségük pontosan?*
- N. M.: 2013. június 29.
- N. D.: Még nincs egy éve.
- N. M.: Még nincs egy éve. Júniusban, az utolsó szombaton volt. És akkor..
- *Szombaton volt a keresztség?*

- N. M.: Igen, igen. És július első szombatján volt az Úrvacsora osztás, akkor már mi is részesülhettünk Úrvacsorában.
- *Igen, itt Szeredában általában az Úrvacsoraosztás elé szokták rakni.*
- N. M.: Igen, előtte.
- N. D.: Hát akkor volt ugye, hogy Józsa testvér, ő ment el. S utána aztán...
- *De még ő keresztelte magukat, nem?*
- N. M., N.D.: Igen.
- N. D.: Há ő azért hogyijákolt úgy, mert ő tudta, hogy na, menyen el, hát legyen az, hogy ő vót, a mi pásztorunk annak idején, aki... aki a nyájhoz terelt. Háháhá. Az elveszett nyájat vagy bárányt, mondja az ember már nyájról, akkor ő volt az a pásztor, aki az egyházhoz terelte az embert.
- *S többen voltak akkor, akik keresztelkedtek?*
- N. M.: Igen, négyen voltunk.
- N. D.: Hát aztán ott volt Csabi.
- *Jaj, az én unokatestvérem.*
- N. D.: Na az is, de a másik Csabi, az izé, né.
- N. M.: Gábor Csabi.
- *Jaj, igen, Havadról.*
- N. D.: Hát hol van az a kép? Valahol itt vót.
- N. M.: Hozzam ide?
- N. D.: Igen.
- *Né, itt van Gábor Csabi. Akkor én is itt voltam, most eszembe jutott.*
- N. D.: S itt voltak Tibiék is, amelyikek voltak nálatok a tegnap. Itt volt a megszállásuk a múlt héten is, s a héten is.
- N. M.: Ilyen képünk van. Ezt Csabikától kaptuk.
- *Szeretek ilyen képeket nézegetni, mert mindig eszembe jut az én keresztségem is.*
- N. D.: Hát ti többen keresztelkedtetek?
- *Hát mi heten.*
- N. D. Na, kicsivel többen. Abba is volt fiú, is lány is.
- *Hát igen. Ferenczi Öcsinek a két leánya. A kisebbik és a legnagyobbik, Timi és Zsuzsa. Akkor Lajos, a Timi férje. Akkor még nem volt a férje. Akkor Bíró Anikó, őt lehet, hogy nem ismerik, mert sóváradi, csak akkor ide járt iskolába, s itt keresztelkedett meg. Akkor én keresztelkedtem meg. S volt egy cigány házaspár, s még egy idősebb cigány néni. Azt azóta se láttam. Azt hiszem, nem itt vették fel tagnak.*
- N. M.: Jaj, lehet, hogy valahol máshol.

(...)

- N. M.: Ez a megíráshoz kell inkább.
- *Igen, igen, a megíráshoz.*
- N. D.: Ez olyan, hogy én is, megy a műsör a...
- N. M.: Spreanta tv-ben.
- N. D.: Igen, a Reménység tv-ben, a telefont bekapcsolom, s végig felveszi, s akkor utána még úgy... kell ezek a dolgok, s akkor még egyszer lejátszatom, vagy még egyszer lejátszatom. S akkor még ki tudok jegyezni belőle ilyen-olyan dógokat....
- *Na és szép volt a keresztségük?*
- N. M.: Hát én magamról azt mondhatom el, hogy adventista családban születtem, adventista családban nőttem fel. Meg is voltam keresztelkedve, csak az első házasságom alkalmával, akkor kizártak, mert a férjem nem volt adventista, s így kizártak. S aztán az élet folyamán valahogy úgy elsodródtam, mint ahogy valaki mondta, és... Na. Hát én nem voltam hajlandó

soha egy másik egyházhoz tartozni, mert tudtam, hogy nekem itt a helyem. Csak valahogy, emberi gyarlóság folytán eltolódott egy kicsit az újrakeresztelkedés. Hát majdnem minden évben eljártunk a sorozatos előadásokra. Mindig elfogott a vágy, hogy én is szeretnék oda tartozni, de amíg a Szentlélek nem munkálkodott annyira, hogy el tudjuk dönteni, hogy megkeresztelkedünk, hát addig valahogy mindig elmaradt. Most aztán az utóbbiakban úgy döntöttünk, hogy megkeresztelkedünk. Józsa testvérnek a sorozatait meghallgattuk mindig, és aztán jelentkeztünk, hogy szeretnénk megkeresztelkedni.

- *Akkor örülnek ennek a döntésnek, nem bánták meg?*
- N. M.: Nem. Mert most már valahol megtaláltuk a lelki nyugalunkat. A keresztség viszont, hát az egy nagyon emlékezetes dolog. Nagyon szép volt. Körülrajongtak a testvérek, ugye, virágcsokrokkal meg minden. Na szóval, az elfelejthetetlen, biztos.
- N. D.: Nekem például az első víz alá merítkezésem most volt, mert mondjuk én is református családban születtem. Egészen 1963-ig, s akkor szüleim lettek adventisták, akkor keresztelkedtek meg. S akkor ugyi, még mint gyermekek voltunk, fiatalok. Hát a pásztor amerre ment, arra mentünk mi is. Tehát a szüleim amerre hajoltak, arra mentünk mi is. Egészen 1968-ig voltam én is adventista, tehát nem keresztelkedtem meg, nem voltam megkeresztelkedve, jártam az imaházba, az egyházba.
- *Aztán mi történt?*
- N. D: Aztán 1969-ben aztán elkerültem Nagyenyedre.
- *Katonaság?*
- N.D: Nem, szakiskola. Elkerültem oda, s akkor aztán belekerültem a bűnnek a tengerébe. Tehát akkor az én hajomot a víz ide dobta, oda dobta. Sok felé... Én mindenfélét kipróbáltam. Egyedül a füveket, azt nem próbáltam ki, de azt.... Cigarettaztam, alkoholoztam, szinte szoknyavadász is voltam, úgyhogy (nevetés) mindenféleből kivettem én a részemet. Aztán ugye elkerültem akkor a katonasághoz, s ott is. S aztán ugye visszakérültem erre a szülőföldi tájra, de azért úgy mindenütt, mikor úgy magamba voltam, azért az Istennek a gondviseléséről. Mer hát valamikor az ember fiatalkorába megtanul valamit, s itt jót tanul meg, arról nem feledkezik meg. Habár a kicsapongás, a bűn, az kecssegetti az embert. Kivált fiatalon. S aztán nálam is a többi testvéreim, azok mind megmaradtak a hitéletbe. Én voltam a fekete bárány.
- *Hány testvére van még?*
- N.D.: Nekem most még jelen pillanatban van két lány, s egy fiú testvérem. Egy meghalt.
- *Akkor öten voltak összesen?*
- N. D: Elég szép népes család volt, úgyhogy... Na, s aztán ugye, a jó Istennek a gondviselése, mert ha az ember felbontsa ezt a szót, ott van a tö, a töszó, hogy *gond*, s utána ugye a *viselés*. Ez, Isten gondviselése nekem olyan... tapasztalatot adott, mivel nekem is voltak baleseteim, ugye. Leestem én, Magyarországon dolgoztam kétszer, elég jó magasból. S a keresztény ember, szóval, az a keresztény ember, aki nem igazán követi az Úr Jézusnak a példáját. A keresztény azt mondja ugye, hogy hát szerencséd volt. De hát nem szerencse az, hanem visszatérek ugyanarra, hogy az Istennek a gondviselése volt. És na... ez örökké eszembe van, nem tudtam elfelejteni. S aztán ugye akárhányszor a rokonságba hazamentünk, vagy mit tudom én, hát én valahogyan nem úgy éreztem, hogy na, most már beillem a testvéreim közé, a rokonság közé, mert én nagyon szabad szájú is voltam, mert nekem amit gondoltam, a számon kijött.
- *S nem volt nehéz elhagyni?*
- N. D.: Hát aztán én, leszokni. Hát az ember ugyi annyiban, hogy az ember, hogy ima által, hogy imádkozik, hogy valahogy a Jóisten küldje a Szentlelkit, s változtassa meg a belső részét, szívét, gondolatait, s különösen a száját, mert az embernek a legjobb, legnagyobb problémája a szájával van. Habár ugyi azt mondják, hogy, már mondom én is, más is, hogy rossz kimondani. Szóval a rosszat nem kellene kimondani. De hogyha az emberben benne van, akkor kimondja.

De ha nincs benne, akkor nem tudja kimondani. Tehát ha egy pohárba nincsen víz, akkor nem tudok kitölteni, de ha van, akko... na, kiönti az ember. Tehát örökké ez a izé vót, gondolat vót, s beszélgettünk. S aztán a másik dolog, hogy mikor kezdtünk járni az imaházba, tehát nem létezett az, mióta itt lakunk Szeredába, hogy mikor sorozat vót, ne mentünk vóna el. De az ugye, annyi vót, hogy elmentünk oda, szép vót, jó vót. Hazajöttünk, jöttek a barátok, minden, leültünk, jót ittunk, jót mulatoztunk, mit tudom én, mi. S annyibba maradt. De már ugyi 2010-től, mi már vótunk többet, s már az ember, hogy idősebbre került, hát már a gondolat fordított, hogy hát ez az élet nem jó. Ez nem jó felé vezet, s többet vette az ember elé a Szentírást. Olvasta, tanulmányozta. S akkor eldöntöttük azt, hogy idáig volt így, s vonal húzva, s ettől tovább meg kell fordítani az élet...

- N. M.: Hát már vagy két évvel ezelőtt Jenőéktől mindig megkaptuk a leckéket rendszeresen, és minden reggel tanulmányoztuk a leckét, Bibliát, olvasás, minden, *Nagy közdelem* könyvet. Szóval nem volt nekünk újdonság az, hogy ... ez, hogy megtérjünk.
- N. D.: S úgy ahogy mondtad, volt háttér, mert már az ember tudta tapasztalatból, hogy hova kell, s merre vezet az az út. Mert nálam is fiatal koromban, annak idején, ez úgy lehetett elképzelni az életet, mind az ember beérkezik egy vasútállomásra, s ott van a vágány. De átváltsák, s ugye az én... vonatam a fő hogyhijjaktól eltért. Tehát centiről centire, méterről méterre növekedik az embernek az eltérése az igazságtól. Úgyhogy ugyanezen a problémán egy olyan váltón kell az ember átmenjen, amely közelebb hozza a fővágányhoz. Mert ez a valóság. S aztán a másik az, hogy az ember egyből ezt a hitéletet, ha végiggondolja, ezt egyből nem tudja megérteni. Ez olyan dolog, mint amikor én nem tudok úszni. S megfognak s beledobnak egy nagy vízbe. Tehát egyből az ember nem tanulja meg azt az úszást, hogy ki tudjon úszni, és kijön a szárazra. Tehát a hitélet is olyan. S a másik ugye az, hogy lehet szépen beszélgetni, mit tudom, én, de az még mindig nem elég, me hát ugye az ember hogy... azt mondja, ugye, hogy a Szentírást tudja kívülről is, de ha a cselekedetek nem olyanok, akkor az nem ér semmit se. Na. Tehát ugyi a másik, nekem sok barátaim voltak, s ugyi voltam én mester. Nálam a kezem alatt dolgozott 83 női személy. Tehát hogy kicsit a nőkkel nehezebb dolgozni (nevetés). Na. Hát most már én na, mindenféleképpen benne voltam. S a másik dolog az, ugyi, az itteni ivó barátok, mit tudom én, mi, aztán támadták az ember, hogy Domi bácsi, hát magának elment az esze. Aztán maga is azt a vallást választotta ki, amelyik a legdrágább. Hát oda kell adni a tizedet, oda kell adni ezt, oda kell adni azt, azt mondja.
- *Nem fogadták túl jól.*
- N. D.: Hát azt mondja, hogy például a reformátusokhoz odaadja az ember a száz lejt egész évben, s el van intézve minden. Ha elmegyek a templomba, ha nem megyek a templomba, mindegy.
- N. M.: Hát ők így fogták fel, hogy ennyiből áll, hogy valahová tartozzak.
- N. D.: Aztán, hogy már eléhozódik a törvény. Mert ugyi a legnagyobb ütközet a negyedik parancsolatba van. Már így a, mert ugye a katolikusokkal szembe, ott már a második parancsolat is ütköző kő. Például a leányom, az olyan katolikus, hogy járnak misszióra, s mindenfélét. Aztán ha valamit említtek, há mondjuk már nem is nagyon... Hát tartsák a kapcsolatot, de amióta adventisták lettünk, nem is jöttek errefelé.
- N. M.: Ez a lánya az előző házasságából. (a képre mutat a falon)
- N. D.: Hát ugye felhívna, minden, de hát na. Ez van. S a másik az, hogy nem csak kollegák, hanem na, idősebb emberek is azt mondják, hogy ezt a negyedik parancsolatot már úgy mondva, a zsidóknak adta ki. S én mondom, hogy hát, mikor az Úr Jézus megteremtette Ádámot és Évát, nem zsidók teremtett. Hanem embert és asszonyt. S ott már - mondom - a második fejezetbe írja, hogy Isten megpihent az ő munkájától, s a hetedik napot megszentelte s megünnepelte. Megnyugodott. Há akko még nem vót zsidó! Tehát ez rossz. Hát a zsidók, mondom, Ábrahámotól errefelé. Mert ott kellett Ábrahám is 99 éves korában körülmetéltetett,

mondom. Attól errefelé lettek aztán a zsidók. Hát mondjuk a többi parancsolatot ők is belássák, hogy na ez már a földi törvényekhez is tartozik, hogy aztán tényleg teljes nem tudom én, mi. De hát mé kell pontosan szombaton ünnepelni? Szombaton. Mért nem lehet vasárnapot? Tehát úgy mint, ahogy a császár átváltoztatta a szombatot vasárnapra. Tehát sok vita volt, de azért én ezt a hogyhíjjákot mind félretettem, és nem törődtem, mint hallottam az egyik megkeresztelt emberről, hogy elejin nem mert az utcán menni, hanem a kertek felett ment el az imaházba. Én felvállaltam azt, hogy én elmegyek, sőt elmegyek gyalog is, hogy lássák. Mert hogyha az ember még gyalog menyen el, az is már egy evangélizálás, mer már a népnek feltűnik, hogy hoppá.

- *Hogy hova megy ilyenkor.*
- N. D.: Igen. De ha behúzódom a kocsiba, s elmejek, azt se tudják, hogy ki az, mi az, hova megy, merre ment. Még régebb volt ugye, hogy a menyasszony szekérrel vagy gyalog a falun vagy az utcán végig ment. Mindenki csodálta. Most bédugják egy kocsiba, elvitték, s annyi. (nevetés) Tehát én hálát adok az Istennek mindent összefoglalva, hogy az ő gondviselése által, s az ő kegyelme által ott vagyok, ahol vagyok. S még kérem az Istent, hogy mégis teremtsen újjá mindazok mellett, hogy az ember legyen egy tiszta edénye, s Ő foglalja el az Ő Szentlelke által az embernek a szívét, elméjét. Hogy tudjon tökéletesen, Őt tudja szolgálni. Mert mindamellett, hogy én felöltözök szépen, s elmenyek szombaton, s hazajövök, ez csak külső, szimbolikus ünneplés. Halott, ha az embernek a belseje nem olyan, mint szombaton a külseje. Tehát még sok tennivaló van a ház körül, a Jóisten sokat kell sepreghessen az életembe, hogy tiszta legyek. S ez gondolom, ez volt nekem. Hát még lehetne sokakat beszélni, mondani a kinti életemről. Így hogy most már az én rokonságom között nem vagyok fekete bárány (N. M. nevet).
- *S a keresztség napjára visszaemlékezve, hogy zajlott az le? Milyen események történtek aznap? Ez ugye szombaton volt.*
- N. D.: Szombaton volt, ez nagyon emlékezetes nap volt, az a szombatnap, mert másképpen öltöztünk fel már itthon, mielőtt elment az ember az imaházba, és ugye eljöttek. S a rokonságok Csíkszeredából, Sepsiszentgyörgyről. Tehát a rokonok nagy örömmel fogadták ezt a hírt. Mert ugye ők mind adventisták vótak.
- *A maga rokonai is voltak?*
- N.M.: Igen, a nővéremék Szolokmából, s te nem biztos, hogy ismered a fiú testvéremet, Boros Feri bácsit. És hát itt voltak a rokonok.
- N. D.: Szép volt, mert há ugyi, elmentünk az imaházba, az imaház teli volt egészen, tehát még ejsze több ülőhely se vót. És az a szertartás, amit Józsa testvér is tartott, ugyé átöltözni, vízbe merítkezni, azelőtt imádkoztunk. Tehát nem lehet szavakat találni olyat, hogy az ember ki tudja fejezni azt az örömet, azt a... Kicsit úgy az ember meg is lepődik olyankor, de azért az öröm felülkerekedik.
- *Itt látom, fehérbe voltak öltözve maguk is. (a képre mutat)*
- N. M.: Igen. Hát ez régi hagyomány, hogy fehérbe keresztelkednek.
- *Régebb is fehér volt?*
- N. M.: Igen, régebb is fehér volt.
- N. D.: Hát az én szüleim 63-ban keresztelkedtek, ők is fehérbe keresztelkedtek. Már emlékszem ugye én torboszlói születésű vagyok. Akkor Torboszlóba is vót olyan körülbelül 70 tag. Nem mint most, hogy vannak vagy 12-en, hanem akko sokan voltunk, többen, na. S fiatalok is sokan vótunk. De hát már most ha elmegyek fel oda Torboszlóba, hát fiatalság nincsen, csak az én két unokahúgom. Többiek mind elszóródtak, elmentek.
- N. M.: Igen, még Harold is elment.
- N. D.: Elment, s még jó, hogy így sikerült, hogy elment, mert lehet, hogy is valahova eltávozott volna más felé. Na hát ugyé, a fiatalokat kecsegteti ez a szabad élet. Hát de mondjuk

visszatérve a keresztségre, nekem így a gondolatomban, s az elméletembe, s az emlékezetembe mintha - így elgondolkozok - mintha most történne le percről percre az idő. A sok fényképezés, a sok filmezés. Na. Hát az ember egy kicsit úgy érezte magát, hogy minthogyha fennebb vóna, lettem vóna, mint aki nézők. Mert hát engemet ünnepeltek.

- N. M.: S természetesen azt megelőzően - azt hiszem, péntek este a hitalapelvek felől a kikérdezés.
- *A bizottságban?*
- N. M.: A bizottság előtt, igen.
- N. D.: A kisteremben.
- N. M.: Ők jóvá hagyták, hogy megkeresztelkedhetünk. Miután megkeresztelkedtünk, leszavazták, hogy tagok legyünk.
- *Ott részletesen kérdeztek, ugye?*
- N. D.: Igen, részletes. Hát azért voltak a bizottság tagok. Hát aztán Józsa testvér tette a fő kérdéseket fel, s aztán megengedte a bizottság tagoknak, hogy na, ki mit akar, milyen kérdést akar feltenni. S arra aztán volt a válasz.
- N. M.: Én azt nem felejttem el, hogy Madaras Sanyika, ő tette fel azt a kérdést, hogy mi a véleményünk a halottak állapotáról. Azzal kapcsolatban.
- *Pont ezt a kérdést.*
- N. D.: Ő tette fel azt.
- N. M.: Neki lett része benne. A halottak állapotáról, azt kérdezte.
- N. D.: Hát ugyi, a világiak azt mondják, ugyi, hogy na, hogy egyik ilyent mond, a másik olyant mond, mit tudom én, mi, de a halottak, azok alusznak. Nem tudnak az élő világról semmit se. Milyent meghalt, elszakadt a film, alusznak mind addig, amíg az Úr Isten azt mondja, kelj fel, vagy jöjj ki.
- N. M.: Hát igen, vannak, akik úgy hiszik, hogy a lelkük felmegy a mennybe. S ilyesmi. Hát mi az ilyesmit nem hittük soha, mert tudtuk, hogy nem így működik.
- N. D.: Hát az a lényeg, hogy az Úr Jézus - mert tulajdonképpen a teremtésben az Úr Jézus Krisztus volt a kivitelező - azt a lehetetet, amit belefűjt az embernek az orrába, az ember azt kileheli, s avval ennyi, nincs tovább. A lélek, hogy most felmejen ide, vagy felmejen oda, vagy felmejen, mint ahogy mondják Szent Péterhez vagy ehhez vagy ahhoz. Ez alszik addig, amíg eljön az Úr Jézus, és felkölti úgy az igazakat, mint a bűnösöket. Csak nem egyszerre. Mert valahol nem is, nem is. Mert hát Isten előtt nincsen lehetetlen, de ha egyszerre kelne mindenki fel, tömérdek nép lenne.
- N. M.: Az ember azt mondja általában, hogy hol férnének el azok az emberek, akik éltek valaha.
- *A keresztségük napjával kapcsolatban még milyen emlékezetes dolgok maradtak meg, miként zajlott le maga a keresztség?*
- N. D.: Hát a keresztségi alkalmon férfiak voltunk hárman, a feleségem volt nő. Hát az istentisztelet az elég szép. Hát most már a prédikálónak a szavait így nem tudnám elmondani, de elég megható volt, úgyhogy már még az embernek majdnem könnyet varázsolt a szemibe egyféleképpen, másféleképpen örömet is. Aztán ugyi már az alámerítkezésbe én nagyon drukoltam, mer én nem voltam még, nekem ez az első, s gondolom az utolsó is. Aztán így a női személy, a feleségem volt az első a medencébe való alámerítkezésbe. S utána én vótam a második, s aztán eléggé....
- *És milyen érzés volt? Ugye maga ment be először, s maga pedig látta, hogy merítik őt alá. Milyen érzés volt ezt végignézni?*
- N. D.: Az tudva volt, mint fizikailag, hogy most már nem fullad bele a vízbe (nagy nevetés).
- N. M.: Tudtuk azt, hogy Jézus is megkeresztelkedett, nekünk is kötelességünk, hogyha üdvözülni akarunk, akkor megkeresztelkedni. Hát az egy nagyon kellemes érzés volt, hogy

mikor alámerítkeztünk, ugye szimbolikusan azt jelenti, hogy a bűnünket a vízbe alámerítettük, és ott maradt. Hát szóval szimbólum, azt tudjuk, mert a Jézus vére mossa el máskülönben a véreinket, de úgy ez az.

- N. D.: Rögtön eszembe jutott az is, hogy Keresztelő János keresztelte ott a híveket meg, s többek között megkeresztelte maga az Úr Jézust is, habár mondta, hogy hát, ő kellene engemet megkereszteljen, nem én őt. De hát így volt megírva. És visszatérve a keresztségre, hát aztán, mikor az ember kijött a vízből, ruhát váltott, minden nagyon szép volt. Ugye az a prédikáció, az a beszéd, ugyé, direkt nekünk.
- N. M.: Mindenkinek külön egy Bibliaszöveget olvastak fel.
- N. D.: Hogy hát ugyé ez hogy volt, s mint volt ezen az úton, a tájékoztató táblák mind fel voltak sorolva. Mind a forgalomba is, hogyha megyünk kocsival, az ember különböző táblákkal találkozik, hát annak a jelentőségét be kell tartani. S nagyon jó vót, és mikor vége lett, azt se tudta az ember, honnan vegye a csokrokot, a virágcsokrokot el, mer annyi vót, hogy a unokák, a kisunokáimot kellett megfogadni, hogy fogják az ölkbe, hogy elvenni a csokrokat, a virágcsokrokat. S utána aztán ugyé eljött a rokonság ki, s itten megünnepeltük egy jó ebéddel, ezt a különleges napot, amit az ember na, megért, és megtartott, és átesett ezen.
- *Voltak valami versek s énekek is a keresztség előtt? Az alámerítés előtt?*
- N. D.: Énekek vótak, nem tudom vers....
- N. M.: Vers is volt, igen. Ferenczi Renáta szavalt, azt hiszem.
- N. D.: Feleségemnek nagyobb a visszaemlékező képessége.
- N. M.: Igen, én emlékszem.
- N. D.: Mint nekem. Én lehetséges az is, ugyé, hogy én sok alkoholt ittam annak idején. Ejsze annyit megittam, hogy egy olyan kisebb malmot egyszerre megmozdítaná, tehát. S lehet, hogy már orvosi tudomány után is, ahogy ők megállapítsák, hát ugye az agysejteket ugye segítette megölni. S a cigaretta, a kemény cigaretta, mer én cigarettáztam, kemény cigarettás vótam, mivel mester is vótam, s ilyen, olyan bandáim vótak. Nagyon egyiket a másik után gyújtottam meg, úgyhogy két-három csomag cigaretta egy naponta elfogyott. Na. De sokat így felejték. De érdekes az, hogy azokról a dolgokról, a fiatakoromból azt a hat-hét esztendő, amit eltöltöttem mint fiatal az imaházba, szóval az egyházba, azokat nem felejtettem el. Azok megmaradtak.
- *Gyermek volt még? Szombatiskolába járó gyermek, vagy nagyobb?*
- N. D.: Hát nagyobb voltam, úgy... nem jártam. Hát na. Mennyi? Azt mondja, 49-be születtem, 62-63, hát olyan 12-13 éves gyerek voltam. Úgyhogy. Mondjuk nem voltam az a buta gyerek, mindig olyan langeszű vótam, mind tevékenységbe is, mozgásba is, minden. Úgyhogy, arra mind visszaemlékszem. Hát mondjuk abba az időbe például nem vót szabad, aki nem volt megkeresztelve, nem vót szabad a szószerke felmenjen.
- *Most is van, amelyik imaházban így van.*
- N. D.: Abba most má hogyhíjják. Há így mondok egy rövid példát viszonyítva arra az időre, s a mostanira. Én ugyé attól, 69-től nem jártam az imaházba, elég sok idő, mondjuk 2010-ig el. Hát az négy évtized jóformán. S én az akkori rendet, mert én mondjuk úgy szószerke előtt ifjúsági órákat megtartottam. Ugyé abba az időbe mondjuk vezettem is az ifjakat, de szószerke nem mentünk fel. S már azt a törvényeket, s a szabályokat nagyjából jól ismertem. S most visszatérve sokszor elcsodálkozok, hogy akko ezt nem vót szabad. Ezt nem vót szabad. Ez így. Ez olyan dolog, hogy el is mondtam vót, hogy olyan, mint aki, mit tudom én, jár Brassóba. Jár minden nap, minden nap, s jár minden nap. De van, amelyik ezelőtt 40 évvel járt, s többet nem járt, csak negyven én után. Az meglát minden hogyhíjjákot az út szélén, hogy ez nem volt, most van, az nem volt, ez most van, elcsodálkozik, már ezen. Ez pontosan így van ebbe a hitéletbe is. Én nem vótam 40 évet, s akko egyszer visszajöttem ugyanerre az útra, s el vagyok csodálkozva, hogy ezt lehet, há akko nem lehetett. Vagy így, vagy úgy, vagy nem tudom én, mi.

- *És miért van ez, hogy akkor nem lehetett, s most lehet?*
- N. D.: Hát vannak jó oldalak is, ami most van, de vannak elég gyenge oldalak is. Tehát itt vannak olyan dolgok is benne, hogy egy kicsit az ember elhajolt a világ felé. Van benne ilyen dolog is, na. Már ahogy az én szemszögemből láttam. S ha az ember jól elolvassa az írásokat, abból is meggyőződik. De hát ugyi White testvérnő is azt írja, hogy a későbbi időkbe még az egyház is megalkuszik, hajlik a világ után. Ez már ugyi mindenkinek a saját döntésére van bízva. Csak annyi van benne, hogy mi már az utolsó maradék gyülekezet, amelyik mondhatjuk, hogy mink vagyunk most, ez tulajdonképpen jó példát kellene mutasson, azt a példát, amit mutatott az Úr Jézus a földön jártakor. Tehát most nagyon többet, én tudnék magyarázni, de hát az hosszú idő. De a keresztséggel kapcsolatban ennyi vóna. Hát mondjuk én azoknak a szavalatoknak a tartalmát nem tudom elmondani. (nevetés)
- N. M.: Én emlékszem, hogy amikor engem alámerítettek, akkor az énekkar azt énekelte, hogy halld, ó bűnös, halljad ezt, Jézus irgalmába vesz.
- *Az ilyesmi megmaradnak.*
- N. D.: Meg.
- *És volt a keresztség napján kikérdezés az imaház előtt?*
- N. M.: Nem, az péntek este volt.
- *Az imaház előtt is?*
- N. D.: Bent az imaházba, a szertartásba, megkérdezte a lelkész külön-külön mindegyiket, hogy na mi - hogyhíjják na - öszönölte azt a lépést, hogy na hogy, mint. S akkor na, az ember elválaszol na. Hát persze az már ezelőtt meg volt beszélve. Már a kérdés is meg volt beszélve, hogy neked ezt, s a másoknak azt, s a harmadiknak azt a kérdést teszem fel. Hogy jó legyen a választ, ne... Én emlékszem még, hogy mikor református voltam, gyerek voltam, hát a papnak, ottan a református papnak az anyja tartotta nekünk a káté órát.
- N. M.: Te még konfirmáltál is, nem?
- N. D.: Nem konfirmáltam. Kátéórát. Azt a... vallás a gyerekeknek. Aztán nagy örömmel mentünk, s onnat se hiányoztam egyszer se, örökké ottan vótam, s ott vótunk, de miért. Azért mert a tekintetes asszon, úgy hívtuk, sok méhek vót, s levágott egy szelet kenyeret, és megkente mézzel.
- *Jöttek a mézes kenyérért.* (nevetnek)
- N. D.: Hát ő tanította. Hát sok minden... Ugye hát itt is. S arra visszatérve, már ott is készítettek a konfirmálásra, s meg volt adva, na tanultuk, s meg volt adva, hogy aztán neked ez a 10 kérdés lesz. Mer mondom 10 kérdést tettek fel. Neked ez a 10 kérdés lesz. Úgyhogy, ott is. Hát a konfirmálás úgy ment, mint itt a keresztséggel. Csak ugyi nem evvel a szertartással. S aztán a másik ugyi az, hogy nem evvel az ésszel. Hanem a többi gyerekkorba. S már nem beszélve arról, hogy a keresztség ugyi, ők is gyermekkorba, én akkor meg voltam kereszttelve. Leöntötték a fejemet, mit tudom én, mi.
- N. M.: A kicsi gyermek nem tudja, hogy miért kereszttelkedi meg.
- N. D.: S még ugyi a tegnapi leckében is, s a tanulmányunkba vót, hogy az Úr Jézus is, mikor felment Jeruzsálembe, ugye a 11-2 évet betöltött héber gyerek, az már mint törvény fia is, s mint Isten fia is vót. Má neveztetett. Tehát már úgymond ebbe a korba már ugye az ember különbséget tud tenni a jó között és a rossz között. Már kell felelősséget vállaljon, hogy ezt ezér csinálom, s azt pedig azért csinálom.
- *Azért kérdeztem ezt a kikérdezést, mert szokott lenni ilyen az imaház előtt, hogy nem kell nagyon válaszolni semmit, csak azt kell mondani, hogy igen.*
- N. D.: Na, az megvolt.
- N. M.: Az volt, igen. Ilyesmi persze, volt, volt.
- *És milyen kérdéseket kérdeztek akkor?*

- N. D.: Hát, amint már mondtam, nekem Józsa testvér feltette azt a kérdést, hogy miér választottam ezt. Ezt az utat. S akkor még már pontosan nem is tudom, hogy még milyen kérdést tett fel végül.
- N. M.: De azt természetesen mindenkitől megkérdezték, hogy elfogadod-e Jézus Krisztust személyes megváltódnak. S ez fontos volt, hogy mindenki saját maga vállalja el, hogy ő elfogadja megváltónak az Úr Jézust.
- *Akkor nem bánták meg, hogy megkeresztelkedtek?*
- N. M.: Nem, nem.
- N. D.: Hát nem. És nem is hiszem, hogy már az ember megbánná. Isten örözzön attól, hogy már még másfelé térjen az ember. Habár sohase tudja az ember, azt a Jóisten maga tudja egyedül, de kérjük az Istent, hogy őrizzen meg a világ fejedelmétől, a sötétség fejedelmétől, s az ő hadseregétől. Mégis ne tudja az embert elfoglalni annyira, mert Istennek nagyobb a hadserege, s nagyobb az ő ereje, mint maga az ördög. S gondolom, hogyha már felvilágosított a Jóisten az ő Szentlelke által, akkor gondolom azt is, hogy mi nem hagyjuk őt cserbe. Mer itt kezdődik az, hogy úgy a Jóisten az embernek gondolatát adott, s az embernek csak annyi a kötelessége már ebbe, hogy döntsön. Ezt a jogot meghagyta a Jóisten minden ember számára. Tovább aztán, hogy az ember erre döntött, vagy arra döntött. Ha erre döntött, akkor a Jóisten segíti az embert. Mer mondja ugye, hogy az embernek meghagyta a döntését. Szabadon. Hogy most már merre döntsön. Ha pedig erre dönt, az Isten segíti, ha pedig arra dönt, a sötétség fejedelme segíti, hogy merre, hova menjen.
- *S amióta megkeresztelkedtek, azóta az adventisták viszonya változott magukkal szemben? Mert ugye ismerték magukat azelőtt is. A közösség befogadta magukat?*
- N. M.: Hát mi úgy érezzük, befogadtak. Mi úgy érezzük. Mert a szombatiskolába is szívesen megyünk.
- *Melyik csoportba járnak?*
- N. M.: Az ötösbe. Most Imola lesz a tanítónk ebben a negyedévben. Hát még a sorozaton is mindig oda ültünk. És aztán, mikor már rendszeresen kezdtünk járni, hogy egész reggel 9 órától, akkor már mondták, hogy most már maradjatok itt a mi csapatunkban. A mi csoportunkban. Mi úgy érezzük, hogy befogadtak.
- *Barátságok is szövődtek azóta?*
- N. M.: Igen. személyesebb.
- N. D.: Igen, mindenkivel. Nagyon jó barátságos itt mindegyik. Nem lehet azt mondani, hogy na most már, egyik ilyen, vagy a másik olyan. Én szerintem legalábbis különbséget nem lehet tenni.
- N. M.: Nem érezzük itt rosszul magunkat.
- N. D.: Én sokat jártam, amikor még fiatal voltam, abba az időbe Szöcs Sanyi testvérral, amelyik már meg van halva, és Viktorral. Márkod, Mája, Kendő, ott volt a sorozat. Hát akkor nem olyan, hogy kocsival. És mi volt is olyan, hogy térgyig érő hóba mentünk. S aztán Berébe találkoztunk. Akkor még nem volt a zsebtelefon vagy a maroktelefon, az Ájkod vagy az akármi. Meg volt beszélve, hogy akkor ott találkozunk. S gyalog jártunk. Aztán onnan mentünk fel, s a privát házba gyűltek ott össze. Én is sokat szavaltam annak idején. Tehát egyébként nem voltam így. Én voltam a szavaló. Nem azért, én sokat szavaltam, sok szavalamat volt. Aztán az volt ebbe az egész, úgyé, hogy elértem. Aztán nekem sok ilyen prédikációs címek, sorozat magyarázatok, nekem sok le volt gépelve. Annak idején én kaptam vót Vásárhelyről Kis testvérnőtől. A férje meghalt vót. Aztán egy egész olyan paksaméta, hogy mikor leszereltem a katonaságtól, má nem kaptam nem. Nem tudom, valaki valahova..
- N. M.: Eltűntették.
- N. D.: Valahova el lett hogyhíjjákolva, de szép. S aztán sok szavalat is vót na. Sok éneket is megtanultam, s tudok, csak az is má hogyhíjjákba vót, hogy itt má át van hogyhíjjákolva, át

van másolva az ének. Nem azok a ritmusok, nem azok a szövegek sem. De mikor énekelik, hogy "távozzál a bűntől messze", én azt kívülről tudom, de már másképpen énekelik. Muszáj olvassam, mert nem azok a szavak vannak. Tehát má nem mondom, hogy néha, annak idején nagyon szerettem Szöcs hogyhíjjáknak, nem Gyuszinak, hanem Sanyinak a beszédjét. Mintha még most is látom azt a sötét, göndör, fekete, fekete haja vót. Aztán az az akkcsestus, az a beszéd, a megjelenés. Hát sokszor, mikor jött Torboszlóba is, hogyhíjjátok tartani, sorozatot tartani, nagyobbreszt ő, vót, amikor más. Már a nép várta, hogy mikor jön az a... Tehát a világi népnek mi az, az az előadás, maga az előadónak az előadása is, s a megjelenése is számít.

5. Interjú Sz. N.-nel (22 éves férfi, építkezésen dolgozik)

- A nyáradszeredai líceumban végeztem. Továbbtanulási lehetőségek lehet, hogy lettek volna, de a munkára kellett gondolni, mert nem voltunk anyagilag annyira jó állapotban, hogy egyetemre menjek, s nem is voltam olyan jó tanuló se.
- *És mire mentél volna, hogyha lehetett volna?*
- Hát valami nyelv szakra.
- *Nyelv szakra?*
- Igen. Hát igen. Én most munkahelyre viszem a szótárt, s az angol szavakat tanulom. Most úgy néz ki, hogy lesz valami munkahely külföldre is.
- *És nem mennél el egyetemre később? Most már ha dolgozol, és aztán pénzt gyűjtöttél rá?*
- Lehet, hogy akkor. Lehet. Csak... Én nem mondom, hogy a szülők hibája is, mert nem tanítottak meg céltudatosan, célszerűen élni, vagy nem is tudom, hogy hogy fejezzem ki magam. Mert tanulsz, tanulsz, s sose kérdezték meg, hogy na, hogy, mint akarod. Hogyha kicsit többet erőltették volna a tanulást. Mert már látom Krisztánál, hogy mi is mennyit segítettük, s hogy mennyire számít a szülői odaállás. Mert az első tanulók közt van. Jó, ez még az első két év. És a zenei téren is már jobban áll már. Zongora, furulya, s ez az. Sokat számít, hogy egy szülő ott van mellette, vagy ha nem is szülő, akkor aki segít, mert mi is sokat segítettünk a tanulásban, amit esetleg nem értett. De most már egyedül is tanul, nem kell, csak ami már túl nehéz, esetleg a románban segíteni.
- *Tíz éves most?*
- Tizenegy.
- *S ami a vallást illeti?*
- Hát... ebben nőttünk fel, ebbe nevelték. Lehet, hogy nem vagyok elég buzgó ahhoz képest, amilyen kellene, hogy legyek, mert az a helyzet, hogy aki beleszületik, annak természetes, s nem úgy veszi fel a dolgokat, ahogy kellene vegye. Mert ha te bele vagy születve, akkor ez neked természetes, akkor már alaptól jön, hogy olvasás, vagy... hát tudod a dolgokat, hogy ezt azért csinálom, mert szüleimtől láttam, s jók. S jó a közösség, csak sajnos nem a közösség lesz az, ami meg fog tartani, hanem mindenki saját magát kell.
- *Akkor neked a szüleid is adventisták?*
- Nem. Csak édesanyám az. Hát édesapám nem, mert hát ők sokat voltak külön, mert édesapám járt sokat Magyarországra dolgozni. Több mint 18 évet, vagy lehet, még többet, nem tudom pontosan megmondani. Gyermeke voltam, amikor kezdett járni, egy hónapot ott, vagy kettőt, egy-két hetet itthon. S így ingázva élték le életük egy részét. Nekünk sokat számított volna, ha otthon lett volna.
- *Rossz volt így?*
- Hát rossz volt így, mert nem kaptuk meg azt, amit kellett volna az apától megkapni. Mi is meg kellett volna, amit... nem mondom, hogy más megkapott, mert mi is megkaptuk, de

csak édesanyám próbált nevelni. Édesapámnak mindegy volt, ha fejre álltunk volna, szinte az is mindegy lett volna.

- *S most itthon van?*
- Hát most itthon van. Itthon van. Egy cégnél dolgozunk. Hát... neki másak az elképzelései, másképp látja a dolgokat. Sok mindenben nem egyezünk, de látjuk jól, hogy amit az ember erőltetni akar, az nem megy úgy se. Úgyhogy inkább hagyjuk a dolgokat, hogy menjen minden a maga kerékvágásában. Sokat próbálkoztunk, mert vannak bizonyos szenvedélyek, akiben van, például alkohol és cigaretta, de... Sokat számított volna neki is, hogyha lettek volna normális szülei. Három éves volt, mikor az édesanyja meghalt. Az édesapja egy szobafestő volt, az is alkoholista, tudomásom szerint. Húsz éves volt, mikor meghalt az édesapja. De addig is úgy lehet mondani, mintha árván nőtt volna fel. Szóval nehéz élete volt, nem volt könnyű. S mondják a szomszédok is, hogy nem ilyen volt, sokkal rosszabb volt, hogy mennyire kellene örvendjünk, hogy megváltozott ennyire is, amennyire most megvan, mert sokkal kicsapongóbb élete volt. Nem ismertük mi igazán, hogy milyen volt, most az utóbbi öt évben, hogy itthon volt, azóta kezdjük látni a személyiségét. Mert Magyarországra járt. Hát akkor az a két hét, boldogság, mindenféle. (mosolyog) Gyermekek voltunk, örökké csomó édességet, mindent hozott. Az volt a jó nekünk akkor. Hogy na, édesség, minden. (vissza) De most kezd úgy körvonalazódni, hogy lényegében is ő milyen. Na de ez van, most már nem tudunk nagyon változtatni. Próbáljuk, de nem lehet erőltetni. Mondta édesanyánk is, hogy ne erőltesse, ne mondja, hogy ha látja, hogy olyan a helyzet, akkor ne is foglalkozzon, mert nem lehet.
- *Akkor nem is erőltette anyukád se, hogy adventista legyen ő is.*
- Nem. Hát mindenkinek megvan a szabad választási lehetősége. S ez így van most is. Az adventizmusban is. Hogyha eljövünk azért, mert a szülönket nem akarjuk megbántani, vagy hogyha van egy célunk, amit el akarunk érni, Isten mellett élni, és Isten országába kerülni.
- *És neked melyik passzol? Vagy passzolt. Mert te már meg vagy keresztkedve, ugye.*
- Hát meg vagyok keresztkedve. Hát... nem is tudom, hogy mondjam. Mert idáig él.... vagyis nem csak, hogy idáig, mert most is vannak dolgok, periódusok, hogy nem úgy élem meg, ahogy kellene ezt az egész dolgot. Mert nem így kellene. Mert sokat számít az, hogy az ember hogy áll hozzá a dolgokhoz. Vagy csak az, mert most már mindenki ezt csinálja, most már én is, miért ne. Hát lehet, hogy nem kellett volna megkeresztelkedjek, mert vannak olyan bűneim, amikbe esek vissza, és próbálkozom elhagyni azokat, de... van, hogy eltűröm valamennyire, és... Na, de...
- *Akkor bánod, hogy megkeresztelkedtél?*
- Nem bánom, hogy megkeresztelkedtem, csak akkor egy olyan fellángolás volt, hogy most már mindenki, vagy nem hogy mindenki, hanem sokan keresztkedtek meg. S akkor már, hát, én is megkeresztelkedek. Miért ne? Mert ... de úgy érzem, hogy nem voltam felnőve ahhoz a döntéshez.
- *Én emlékszem, hogy amikor keresztkedté, vagy lehet, rosszul emlékszem, úgy hogy lehet, hogy nincs igazam. De úgy emlékszem, hogy amikor keresztkedté, akkor meséltél valami olyant, hogy valami szénaboglya tetején feküdtél egy este, vagy valami délután. És akkor döntötted el? Vagy valami ilyesmire emlékszem.*
- Hát valami lehet, hogy van benne, mert úgy volt, hogy ott állataink is vannak, s... most is vannak, és akkor is voltak. S a lovat kivittük a mezőre, és késő este volt már, na hogy én menjek utána. Nagyon sötét este volt, későre járt az idő, s úgy ledőltem az egyik ilyen szénaboglyának az oldalára, s mondtam, hogy Isten, hogyha létezel, akkor most legyen egy hullócsillag az égen. S nem telt el egy olyan két-három másodperc, és nem egy, hanem kettő.
- *Ez a keresztséged előtt volt még, igaz?*

- Igen.
- *S ez befolyásolta a döntésedet?*
- Hát igen, mert utána még soka tapasztalatot, vagyis sok tapasztalat volt még, ami segített. Például szükség helyzetek, hogy anyagilag mi nem vagyunk, most még kicsit, mióta dolgozunk majdnem mindenki, azóta egy kicsit. De odáig csak... nehéz volt, mert szüleink előtt nem volt senki sem, aki nekik segítsen se. Édesanyám részéről se, mert neki is, haton vannak testvérek. De jó is volt így, mert megtanultam, hogy a szükség helyzetben hogy kell, s mint kell viselkedni.
- *S volt ilyen tapasztalatod?*
- Hát volt, hogy nem volt pénzünk, s akkor imádkoztunk, s akkor... olyan volt, hogy - mit tudom én - édesanyám kapott otthon az egyik könyvben, amit rég elfelejtett, vagy nem is tudom, belenézett véletlenül. De nem véletlenül, mert nem ezt akartam mondani, csak most ez jött a számra. Nem véletlenül, hanem belenézett abba a könyvbe, s pont abban ott volt egy pénz, ami pont abba a helybe szükség volt. Hát a keresztség, az... az első pár hét, az még olyan fellángolás. Az első hónap, inkább úgy mondjam. Olvastam, többet tanulmányoztam, mint most.
- *Mikor volt a keresztséged?*
- Ezt ne kérdezd, mert júliusban volt, csak már nem tudom pontosan, hogy hány éve. Talán... talán 5.
- *Kikkel keresztelkedtél együtt?*
- Harold, Józsika, Zolika.
- *Akkor 2009-ben.*
- 2009-ben. Véletlenül is eltaláltam. Na és hát... az ember meg kéne próbálja, vagyis én magamra mondom, hogy meg kéne próbáljak megváltozni, mert... s nem csak mondani, hogy megváltozzak, hanem tenni is kell érte.
- *Akkor miért döntöttél úgy, hogy megkeresztelkedsz? Akkor?*
- Akkor, miért? Hát... Isten országához akartam... Isten országában szeretnék lenni, és akkor is az volt a gondolat, hogy hát Isten országában szeretnék lenni, ahol nem lesz fájdalom, sírás, elválás. Akkor ezek a dolgok úgy motiváltak, hogy miért ne. Úgyse lesz bajom, sőt lehet... S jó, hogy mások szerint lemondás, de lényegében nem lemondás, mert azok a dolgok úgyis csak mulandóak, amikről *állítólag* le kell mondjon az embert, hogyha felvállalja azt.
- *És emlékszel még arra, hogy milyen volt a keresztséged napja?*
- Igen! Hát...
- *Készültél rá? Vagy stresszeltél?*
- Hát egy kicsit stresszeltem magam. Egy kicsit stresszeltem, de nem túlságosan. Mert nem volt olyan... hogy is mondjam... Mert most hiába mondom, hogy olyan felemelő volt, s olyan jó érzés, mert az ember azt kell mondja, ami benne van. Hát örvendtünk, s örvendett édesanyám is, hogy ezt a döntést meghoztam, és... Mert a szülőnek, mi a legjobb? Az, hogyha látja, hogy a gyermeke azt csinál, amit kellene, és ami járható, de...
- *De?*
- De kell tenni érte. Csak.. nem tudom, hogy hogy mondjam, hogy arra kérdésre hogy válaszoljak, hogy milyen érzés volt. Hát nem mondhatom, hogy olyan roppant boldog voltam, hogy most akkor el tudtam volna szállni, vagy valami. Hanem jó érzés volt. Úgy értem, hogy miután a medencéből kijöttem, úgy nem mondom, hogy én most már egy más embert éreztem, vagy valami, hanem egy olyan... Nem tudom elmondani azt az érzést, mert nincsenek úgy a gondolataim azok a dolgok körül.
- *De jó volt?*

- Hát jó volt, mert csatlakozni ehhez az egyházhoz, Isten országába jutni. Ez, ami úgy bennem volt akkor.
- *Te azelőtt is jártál, ugye, imaházba? Már gyermekkorod óta.*
- Igen. Igen.
- *És miért gondoltad úgy, hogy neked meg kell keresztelkedni, hogyha már úgyis jártál imaházba azelőtt?*
- Igen, csak ezt úgy tanították, hogy ez egy útlevelel Isten országába. És úgy nem vehettünk Úrvacsorát, hogyha nem voltunk megkeresztelkedve, és hogy aki nem részesül ezekben a dolgokban, akkor az nem lesz részese Isten országának. Jó, most már nem mondom azt, hogy más...
- *Ezt te is így gondold, vagy direkt hangsúlyoztad ki, hogy ezt tanították?*
- Hát azért mondom inkább, hogy ők tanították, mert lehet, hogy Isten országban lesznek olyanok is, akik nem ehhez az egyházhoz tartoznak. Mert van egy olyan, hogy más akolban is vannak juhaim. Csak az, hogy nálunk egy olyan általános szlogen, hogy most, ha nem, akkor nem. Vagyis ezt én így gondolom.
- *Akkor azt gondold, hogyha te nem keresztelkedtél volna meg itt, attól nyugodtan menetelhetnél volna?*
- Nem! Mert már annyira megértem arra a dologhoz, hogy kellett döntsek. Mert sok olyan dolog lett volna, hogy akkor én miért nem keresztelkedtem meg, hogyha úgyis tudom, hogy mi a lényeg. Jó, nem tudom a lényegét, s nem is tudjuk meg, csak majd hogyha annyit tanulmányozzuk, hogy rengeteget. Mert tudtam, úgymond sok mindent tudtam, tudtam, és ezt... már úgy végül is el tudtam dönteni, hogy mi a jó, és mi a rossz. Mert vagy így két úton nem lehet, hogy hát így se, úgy se, se ide, se oda nem tartozunk, akkor... mert akkor nem láttam azt úgy jónak. S akkor a testvérem is keresztelkedett, s akkor én is. De az szerintem nem nagyon döntés, hogy most már kell érezsem, hogy most jön egy erős érzés, hogy akkor majd... majd akkor majd meg fogok keresztelkedni. Szerintem ez egy olyan döntést, amit az ember meg kell hozzon, hogy né most én felvállalom ezt a dolgot, s akkor megpróbálom.
- *És ennek köze van akkor a megtéréseidhez? Annak, hogy felvállalod s megkeresztelkedsz?*
- Hát.. az kellene legyen. Csak az ember sok mindent úgy eldönt az eszével, s úgy elgondol, hogy jó lenne, de meg kell tegye, meg kell tegye, meg kell próbálja, mert nehéz. Nem tudom, hogy.. kicsit bizonytalan is voltam, s vagyok sok mindenbe még, mert nem tudom már éreztem még annyit, hogy hát most aztán tényleg hogy kimerítsem az elmémet, így mondva, mert így nevelték, hogy sok bibliaiszöveget tanultunk, sok mindent, s ugye azok is közre játszottak.
- *S ez alatt azt érted, hogy sok mindent tudsz, hogy hogy kellene?*
- Hát igen. Jó azóta felejtettünk, mert gyermekkorunkban édesanyja sokat foglalkozott velünk ezen a téren, s szigorúan nevelt, s szombati kirándulásokra, s sorolhatnám még. Mindig az iskolában kilógtam a sorból, mert sohase mentem kirándulásokra, mert mindig szombaton volt, s soha nem mentem se ilyen karneválra, vagy nem is tudom, hogy mondjam...
- *Rendezvényekre?*
- Igen rendezvényekre nem jártunk.
- *És te mentél volna?*
- Hát az elején igen. Az elején zavart nagyon. Mikor 1-4-ben, s 5-8-ban is, aztán 9-12-ben már nem. Már abszolút nem is érdekelt, hogyha mennek valahova. Mert nem jártam olyan helyekre, ahova..
- *De azért nem érdekelt, mert egyet értettél most már?*

- Igen. Megéri az ember, hogy lássa azokat a dolgokat. Hát jó most már nem a kirándulásokra értem, mert biztos jó lett volna együtt lenni az osztállyal a közösségbe. de így döntöttem, s így döntött édesanyja, mert lényegében ő hozta a döntéseket nálunk. Jó kisebbek voltunk. Jó most is sokszor aggódik, hogy mikor, ha elmegyünk valahová. Később érünk haza, hol voltál, pedig már nem kellene megkérdezze. Szerintem már nem kellene megkérdezze.
- *Mert már elég idősök vagytok hozzá.*
- Jó csak ilyen, a szülő aggódik.
- *Persze. És ami a hitelveket illeti az adventista egyházban, ezeket te ismered, vagy legalábbis úgy nagyjából?*
- Hát úgy né. Hát fogjuk rá, mert tanultuk akkor, s kérdeztek is akkor.
- *A keresztségkor?*
- A keresztségkor, igen. Kérdeztek. Most nem emlékszem a kérdésre.
- *És hol kérdeztek? Ott, ahol tanultatok?*
- Igen, volt egy ilyen bizottság, egy ilyen kikérdező bizottság, s az előtt kellett megfelelni.
- *A hitalapelvekből?*
- Igen.
- *És a gyülekezet előtt?*
- S a gyülekezet előtt is, persze.
- *Ott is az alapelvekből kellett? Ott hogyan ment a kikérdezés?*
- Hát...
- *Ott ilyen igen-nem-es kérdések voltak?*
- Hát... asszem igen, már nem emlékszem pontosan. Mert van most az utóbbi időben, hogy sok mindent elfelejték. Nem azért mondom, mert nem akarom megmondani, vagy valami. Nem emlékszem, egyszerűen. Nem emlékszem.
- *És ha így visszagondolsz a keresztségedre, előretolnád? Jól értettem, hogy valamikor később keresztkednél meg?*
- Hát...
- *Vagy rosszul értettem, hogy mire gondoltál?*
- Hát igen, tényleg arra is gondoltam, hogy tényleg az ember, ha feláll, akkor csinálja, és nem csinálja a kétszínűséget, és ne színlelje a dolgokat.
- *Te úgy érzed, hogy kétszínű lenni?*
- Igen, úgy érzem, hogy egyszer-egyszer igen.
- *De miben?*
- Hát mit tudom én. Hogy például kiosztok valakinek valamit, megmondok valakinek valamit, s akkor utána, hát igen, te is olyan vagy, mint mi. Mit jár a szád? Magamban mondom persze, hogy mit jár a szád, hát te is ugyanazt csinálod. Vagy.. sokszor így van. Mert gondolatlanul beszélek.
- *És mi az oka annak, hogy nem vagy megelégedve így magaddal lelki téren?*
- Hát... az oka? Az, hogy nem olvastam nagyon a Bibliát. Olvasni, jó, olvastam utána is, hogy megkeresztelkedtem. Mióta megkeresztelkedtünk, utána másfél, két hónapig úgy olvastam, s minden nap, s most is olvasom, csak az, hogy kellene elmélkedni is rajta, nem csak elolvasni. Most már ne az legyen a lényeg, hogy minél hamarabb olvassuk ki, hanem hogy értsünk is meg belőle valamit.
- *És ez a nevelés miatt van, hogy ilyen fontosnak látod az olvasást?*
- Az is lényegében, de hogyha jól belegondolunk, akkor a Biblia az egy nagyon fontos könyv. És sok történet van, amit az embereknek jó tudni, amikre csak most jönnek rá a pszichológusok, hogy a szeretet, s az egymás iránt való őszinteség, vagy egymásnak a

megbocsátás, vagy ezekhez hasonlók. S ez nagyon megvoltak, s most jönnek rá, hogy 2000 éve, vagy már amióta kezdődött a Biblia, ezek a önismereti dolgok már mind benne voltak.

- *Nem tudom... én úgy látom, hogy te nagyon nem vagy megelégedve magaddal ezen a téren.*
- Hát... Nem az, hogy nem vagyok... Mert nem is vagyok annyira megelégedve, ez az igazság, mert nem tanulmányozok eleget. Mert vannak más könyvek is, én nem szerettem olvasni sohasem, iskolában is mindig ilyen tartalmakat olvastunk ott is. Sose olvastam ki egyetlen egy könyvet se. Soha. És most az utóbbi félévben nekifogtam, s most olvastam ki most több könyvet is. S akkor most hogy így egy kicsit kiolvastam egy pár könyvet, akkor... közben olvastam a Bibliát is, de nem vagyok borúlátó, hogy most már nem vagyok egészen ott lenni. Mert megkeresztelkedtem, és meg kell tegyen a legtöbbet, ami tőlem telik.
- *S hogyha semmissé tehetnéd, hogy ha nem keresztelkedtél volna meg? Az jobb variáció lenne?*
- Nem, nem, mert már ez is egy pont volt bizonyos dolgokban, hogy most már ne menjek el olyan helyekre, vagy hogy... Már láttam is, hogy vannak... mert mindennek van következménye. Mindennek van következménye, s akkor, ha azt vettük volna, akkor annak valami következménye lett volna. Vagy így vagy úgy. Mondjuk ennek is van, vagy kellene legyen.
- *Hozott valami változást az a nap?*
- Az nap? Hát sok olyan fogadalom volt, amit megpróbáltam betartani.
- *Tehát aznap amit megfogadtál?*
- Igen, megfogadtam. S aznap, s akkor ez utána úgy zavart is egy kicsit. Mert nem tudtam teljesíteni, mert jobb ha az Úrnak nem fogadunk meg semmit, vagy nem fogadkozunk olyannal, amit tudva vagy tudatlanul nem teljesítünk. Mert nem tudunk teljesíteni. Szerintem. Mert ha csak véletlenül megtettem, vagy meggondolatlanul, mert biztos a fülében ott van az embernek, hallatszik egy hang, hogy most ne tedd meg, vagy valami ehhez hasonló.
- *Milyen fogadalmakat tettél aznap?*
- Hm.
- *Vagy nem akarsz erről beszélni?*
- Hát inkább nem szeretnék erről beszélni.
- *Jó... Egyet se említenél?*
- Hát.. például a trágár szavak használata. Ma is én használtam. Otthon, mikor Lórával, a testvéremmel veszekedtünk, akkor úgy mindig én voltam, aki kiabáltam, vagy ő is volt. Csak ő aztán elnőtte. Ő egészen másként élte meg ezt a dolgot.
- *Neki könnyebb volt.*
- Én nem tudom, hogy könnyebb volt. De neki... ő sok mindent magában úgy el tud fojtani, ő más. Egész más természet, mint én.
- *S ez sikerült?*
- Hát valamilyen szinten igen. Mert na hát nem használtam, s volt, mikor úgy esetleg feldühödtem, vagy valami. De akkor is inkább nem mondtam ki, csak magamban. Na. De az a baj, hogy ha az ember már magában megmondta, mind olyan, mintha már kimondta volna.
- *Mondjuk az már egy jó fokozat, hogyha már le tudtad nyelni.*
- Hát igen.
- *Mert legalább nem bántottad meg a másikat vele.*
- Hát jó most már nem azt mondom, hogy nem történt meg, vagy nem mondtam - Ez az, látod, hogy az embert mennyire meg lehet vezetni? Az ember nem is gondolja a másikról, hogy milyen, s közben egészen másként zajlanak a dolgok, amit a színlelés mutat. Hát jó, nem

biztos, hogy színlelés, de van, már meggondoltad, ott van a gondolatodban, s ott forgatod, vagy mit tudom én. S ez az, amin én kellene egy kicsit változtassak, hogy ne a... amit legalább tudok, azt tudjam megtartani, és beteljesíteni. Megtartóztatni magad, úgymond.

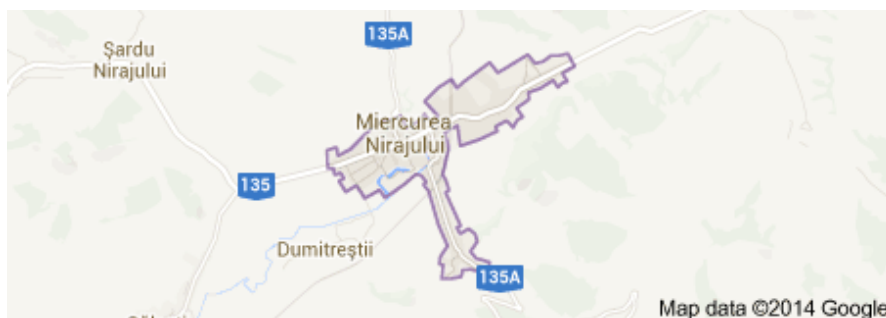
- *S ebben erősített egy kicsit az a gondolat, hogy meg vagy keresztelkedve?*
- Hát igen. Mert ha nem lennék, akkor lehet, hogy egy kicsit közömbösebb lenne a dolog.
- *Így úgy érzed, hogy az egyház köt?*
- Hát... egy darabig azt hittem am el. Mert volt, volt rá alkalom, hogy valami. De mindig csak akkor, hogyha már nagyon fel voltam dühödve valami miatt. De máskülönben nem volt úgy nagyon. Úgy kimondta, úgy nem is, mert otthon féltem, féltem otthon, s nem is mert használni. Az iskolában vagy ...
- *Rátok szólt anyud?*
- Persze. Nem is hallotta, szinte soha.
- *Szerintem én se.*
- Ez az, látod, hogy az embert mennyire meg lehet vezetni? Az ember nem is gondolja a másiktól, hogy milyen, s közben egészen másként zajlanak a dolgok, amit a színlelés mutat. Hát jó, nem biztos, hogy színlelés, de van, már meggondoltad, ott van a gondolatodban, s ott forgatod, vagy mit tudom én. S ez az, amin én kellene egy kicsit változtassak, hogy ne a... amit legalább tudok, azt tudjam megtartani, és beteljesíteni. Megtartóztatni magad, úgymond.
- *S ebben erősített egy kicsit az a gondolat, hogy meg vagy keresztelkedve?*
- Hát igen. Mert ha nem lennék, akkor lehet, hogy egy kicsit közömbösebb lenne a dolog.
- *Így úgy érzed, hogy az egyház köt?*
- Hát... egy darabig azt hittem, hogy az egyház, de aztán később rájöttem, hogy nem, semmi. Mert jó a közösség, és olyanok a problémák, amit úgy meg lehet osztani a közösségben, a barátokkal, vagy mit tudom. De nem a közösség az... mert az ember elkerül távol az egyháztól, a közösségtől, akkor így is, úgy is egyedül kell majd megálljon. Mert a jók közt könnyű jónak lenni. Úgymond, a jók közt. Mert ha azt vesszük, nem mindegy, hogyha egy adventista iskolába jársz. vagy nem mindegy, hogyha egy nem egyházi iskolába. Nem mondom azt, hogy világi, mert sokan használják ezt a szót. De nem jó még kimondani se, mert hát én olyan világi vagyok, a világban élek. Jó, ez egy olyan megkülönböztetés, megkülönböztetés, mert másoktól is már visszahallod. Visszhangok vannak, hogy például a munkatársaim is mondják, hogy mondod másnak, hogy világiak. Hát mondom, mi is olyan világi emberek vagyunk, mint ő, vagy maga, s csak egy kicsit másképp próbáljuk élni az életünket.
- *Amikor te megkeresztelkedtél, még iskolába jártál, igaz?*
- Igen.
- *És hogy fogadták? Voltak a keresztségeden osztálytársaid?*
- Nem beszéltem róla. Nem is nagyon, az osztályban nem is érdekelte senkit. S nem is hoztam elé, mert szívattak. Volt, mikor szívattak, de csak nagyon kevésszer, nagyon ritkán.
- *S hogy reagáltál olyankor?*
- Nem is nagyon emlékszem. Esetleg valamit mondtak. Esetleg oszi órán, mikor kirándulásról volt szó, akkor valamit mondtak. De így az osztályból, hogy szívassanak, abszolút nem.
- *Féltek tőled?*
- Hát valószínű. Valószínű, hogy az. Inkább az, szerintem az. Azért nem mertek szólni. S akkor mindig olyan tárgyaltan volt az a része.
- *És más barátaid voltak a keresztségeden?*

- Más barátaim nem voltak, mert nem mondtam szinte senkinek se. Nem is hívtam senkit se, habár lehet, hogy jó lett volna. Valakiben hagyott volna egy nyomot. Vagy esetleg egy nyomot, úgymond.
- *Hogy értve?*
- Hát mit tudom én, az a prédikáció amit volt. Vagy az esemény.
- *Te emlékszel rá?*
- Nem. Nem emlékszem most sok mindenre. Nem emlékszem, ez van. Még otthon is az van, elmondanak valamit, nem azért, mert megszokás, hogy kétszer is el kell mondani, hogy mi van. Mert elmondtam én is, hogy mit akarok csinálni, s akkor megállok, s most... mi van, akkor hova, mit akartam csinálni? S van, hogy eszembe jut, de van, hogy nem.
- *S akkor ezért esetleg jó lett volna hívni mást?*
- Igen, jó lett volna. Meghívni esetleg mást, hogy esetleg lássa meg, hogy milyen is ez a keresztségi dolog. Mert más egyházakban gyermekkeresztség, s... nem...
- *Azzal nem értesz egyet?*
- Nem, miért? Nem. Hát nem. Miért kéne? Mert a gyermek már akkor, hogy el tudja dönteni, hogy mi a jó, és mi a rossz?
- *És ez fontos a keresztségkor?*
- Hát igen, mert egyéni döntés. Egyéni döntés kell legyen, nem más.

6. Az alámerítés után a közönség részéről felhangzó ének szövege: *Halleluja*

Halleluja, halleluja,
 halleluja, halleluja,
 Halleluja, halleluja,
 Halleluja Jézusnak.

7. Nyárádszereda - a település elhelyezkedése

Forrás: Térképadatok. Google 2014. <http://www.google.hu/maps> (2014-04-15).

8. Összefoglaló táblázat az adatközlőkről

Ssz.	Monogram	Életkor / Nem	Foglalkozás	A keresztség dátuma	Előző vallásfelekezet/ adventista háttér	Megjegyzések
1.	B. Zs.	32/N	háztartásbeli	2007. június 24. (vasárnap)	adventista család	
2.	Sz. L.	25/F	egészségügyi asszisztens	2009. július 26. (vasárnap)	református	édesanyja gyerekkorában adventista lett
3.	N. D.	63/F	nyugdíjas	2013. június 29. (szombat)	református	szülei 14 éves korában adventisták lettek
4.	N. M.	61/N	nyugdíjas	2013. június 29. (szombat)	adventista	fiatal korában már megkeresztelkedett, de a más felekezetével között házassága miatt kizárták a közösségből
5.	Sz. N.	23/F	építkezésben dolgozó	2009. július 26. (vasárnap)	adventista anya	

A keresztség dátumára vonatkozó forrás: *Tagság nyilvántartása. Nyárádszeredai gyülekezet.*

9. Az adventista egyház hivatalos logója

Az egyház hivatalos logója négy fontos részből áll: a földgömb, három lángnyelv, amely körbefogja a földet, egy nyitott könyv, illetve egy kereszt szerepel rajta, amelyek mind szimbolikus értelmezéssel rendelkeznek. A *földgömb* – amely egyes ábrázolásokban nem látható, és pusztán a lángok formájából sejthető – a bolygó összes lakóját jelenti, akiknek meg kell ismerniük a Jézus Krisztus második eljövételéről szóló hírt. A *három lángok* körbefonják a

földgömböt, amely egy bibliai szövegrészletre, illetőleg az abban található tanításra és jövődőlésre utal. A Szentírás apokaliptikus könyve, a Jelenések könyve 13. fejezetében három angyal tűnik fel, akik három üzenetet közvetítenek az emberiségnek – őket, valamint az általuk képviselt kijelentéseket és felhívásokat jelképezi a három lángnyelv. A lángok iránya folyamatos felfelé irányultságot mutat, amely a feltámadást, illetve a mennybemenetelt vetíti elő. A *nyitott könyv* nem meglepő módon a Biblia, amely – elhelyezkedéséből adódóan is – a lógó alapján (így az adventista hitét is) képezi, teljesen nyitott formában: ez „Isten Igéjének teljes elfogadását jelenti”. A *kereszt* szimbolikája keresztény közegekben ismert már: ebben az esetben a középpontban foglal helyet, és Jézus Krisztus áldozatát hangsúlyozza, amely az üdvösség forrása.

Források:

Biserica Adventistă de Ziua a Șaptea. <http://www.adventist.ro/index/despre-noi/nume-misiune-valori.html> (2014-01-19)

Hetednap *Adventista* *Egyház* *Magyar* *Uniójának* *Honlapja*.
http://huc.adventista.hu/index.php?option=com_content&task=view&id=12&Itemid=26 (2014-01-19).

10. Nyárádszeredai felekezeti statisztikája (1992)

Ortodox: 157

Görög katolikus: 11

Római katolikus: 799

Református: 2315

Evangélikus: 3

Unitárius: 259

Adventista: 204

Egyéb (Baptista, Jehova tanú): 358

Forrás: Varga E. Árpád: *Erdély etnikai és felekezeti statisztikája. Népszámlálási adatok*. 1850-1992 között. 68. o. <http://www.kia.hu/konyvtar/erdely/erdstat/msfel.pdf> (2014-04-16).

Függelék

1. kép

N. M. alámerítése: 2013. június 29.

2. kép

A liminális személyek fehér egyenruhája.

3. kép

A szószéken levők és a lelkész prédikáció közben.

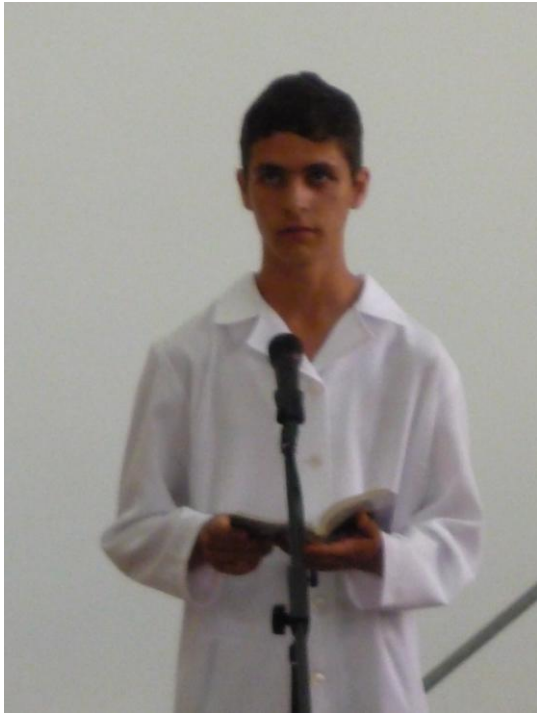
4. kép

A keresztelendők számára felhangzó ének: *Ha vérpiros a bűnöd, fehér lesz, mint a hó.*

2007. június 24.

5. kép

A liminális személy szavakat mond aláírása előtt.

6. kép

A Jel nevű együttes énekel Sz. L. és Sz. N. keresztségén.

7. kép

Az ifjúsági kórus énekel B. Zs. keresztségén: *Mikor vizen mégy át, én veled vagyok.*

8. kép

A hallgatóság egyik megkeresztelt tagja mond verset Sz. L. és Sz. N. keresztségén.

9. kép

A lelkész odaszentelő imát mond a liminális személyekért az alámerítés előtt.

10. kép

A lelkész alámerítés előtt a liminális személy feje fölé emeli kezét, és elmondja a rituális szöveget.

11. kép

A neofita alámerítése után átöltözve áll mikrofon elé, hogy szavalatot mondjon.

12. kép

A karzaton lévő gyülekezeti kórus énekel, amíg a megkereszteltek visszaöltöznek saját ruháikba.

13. kép

Az újonnan megkeresztelttel való fényképezés.

14. kép

Sz. N. köszöntése a keresztséget követően.

15. kép

Csoportkép a keresztséget követő ünnepi ebéden.

16. kép

A barátok és ismerősök ünnepi ebéden vesznek részt a rítust követően.

17. kép

Sz. L. alámerítése.

18. kép

N. M. alámerítése

19. kép

N. D., N. M. és két másik férfi már átöltözve, az alámerítést követően.

20. kép

N. D. és N. M. gyülekezet előtti kikérdezése.

21. kép

Sz. N. alámerítése